

Форма № Н-9.02

**Національний університет водного господарства
та природокористування**
(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра менеджменту т публічного врядування
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка

до магістерської роботи

магістр

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: **«Механізми державного регулювання у сфері медіа як
інструмент забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану
(на прикладі Рівненської області)»**

Виконала: студентка 2 курсу,
заочної форми навчання,
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
Гринюк Л.В.

Керівник: к.п.н., Мартинюк Г.Ф.

Рівне – 2025

Форма № Н-9.01

**Національний університет водного господарства
та природокористування**

(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та публічного врядування

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

**менеджменту та публічного
врядування**

_____ (Л.Х. Тихончук)

“ ” _____ 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Гринюк Лілії Віталіївни**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Механізми державного регулювання у сфері медіа як інструмент забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану (на прикладі Рівненської області)»

Керівник роботи: Мартинюк Галина Федорівна, доцентка кафедри менеджменту та інформаційної діяльності

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 05 ” листопада 2025 року С №1333

2. Строк подання студентом роботи «08» грудня» 2025 року

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правові акти, розпорядження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, статистичні дані, підручники, посібники, монографії, періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МЕДІА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ 2. АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ РІВНЕНЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) ТЕМА, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МЕДІА. АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ. ВИСНОВКИ

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Мартинюк Г.Ф., к.п.н., доцентка кафедри менеджменту та публічного врядування	03.11.25	09.11.25
Розділ 2	Мартинюк Г.Ф., к.п.н., доцентка кафедри менеджменту та публічного врядування	10.11.25	23.11.25
Розділ 3	Мартинюк Г.Ф., к.п.н., доцентка кафедри менеджменту та публічного врядування	24.11.25	07.12.25

7. Дата видачі завдання «03» листопада 2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів	Примітка
1.	Вступ Розділ 1. Теоретичний розділ	03.11.25- 09.11.25	
2.	Розділ 2. Аналітичний розділ	10.11.25- 23.11.25	
3.	Розділ 3. Проектування, обґрунтування, оптимальні рішення, їх впровадження	24.11.25- 07.12.25	
4.	Перевірка випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів, оформлення презентації, документів та підготовка до захисту	08.12.25- 17.12.25	

Студент (ка)

_____ **Гринюк Л.В.**
підпис (прізвище та ініціали)

Керівник магістерської роботи

_____ **Мартинюк Г.Ф.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

5.98%

КП 1

2.47%

КЦ

National University of Water and
Environmental Engineering

National University of Water and
Environmental Engineering

Заголовок

Наукова робота Гринюк.docx

Автор

Гринюк Лілія Віталіївна

Науковий керівник / Експерт

Гринюк Лілія Віталіївна

Кількість слів

16485

Кількість символів

135802

Дата звіту

19.12.2025

Дата редагування

ІД документу

332914366

Тривога

Заміна букв		4
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		34

Джерела

10 найдовших фраз	Колір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАЗЕМЕНТІВ)

2

1+1 Україна

TET

K2

TAK TV

Суспільне К

3

1+1 2+2 ZOOM

Відсутній сигнал

Рада

4

Суспільне культура

M1

Прямий

Твій се

5

ICTVНТН

Еспресо ТВ

Суспільне Рівне

Св

6

СТБ МЕГА

XSport

Сфера ТВ

Світло

7

Інтер

ПлюсПлюс

Ентер фільм

ITV

Кв

8

УНІАН

Ми -Україна +

Піксель

Рівне 1

9

Бігуді

Відсутній сигнал

Сонце

MI

10

Super+

ICTV2

Відсутній сигнал

11

ОЦЕ

Відсутній сигнал

12

Відсутній сигнал

2. В селі Серники Вараського району, яке розташ

українських програм було зафіксовано слабкий сь

MX-1: MX-2: MX-3: MX-5: MX-7:

1 Відсутній Новий Відсутній 5 канал Відсутн

2 1+1 Україна TET Відсутній TAK TV Відсутн

3 Відсутній 2+2 Відсутній Відсутній Відсутній Бе

4 Відсутній M1 Відсутній Твій серіал Відсутн

5 Відсутній НТН Відсутній Суспільне Рівне Ві

6 Відсутній МЕГА Відсутній Сфера ТВ Ві

7 Відсутній ПлюсПлюс Відсутній ITV Відсутн

8 Відсутній Ми -Україна + Відсутній Рівне 1

9 Відсутній Відсутній Відсутній Відсутній Be

10 Відсутній ICTV2 Відсутній Belarus

11 ОЦЕ Відсутній

12 Відсутній

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи

Я, ГРИНЮК Лілія Віталіївна, студент(ка) 2 курсу групи ДСз-21-м спеціальності 281 ННІ Економіки та менеджменту

ЗАЯВЛЯЮ:

моя випускна кваліфікаційна робота на тему «Механізми державного регулювання у сфері медіа як інструмент забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану (на прикладі Рівненської області)», яка надається в екзаменаційну комісію із захисту кваліфікаційних робіт зі спеціальності «281 Публічне управління та адміністрування» для захисту, виконана самостійно і не містить плагіату.

Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, у тому числі із захищених раніше випускових кваліфікаційних робіт мають відповідні посилання.

Я не використовував(ла) шахрайські методи маніпуляції з текстом (заміна букв, інтервали, мікропробіли, білі знаки, парафрази та ін.).

Інструменти штучного інтелекту використовував(ла) без порушення академічної доброчесності.

Я ознайомлений(а) з чинним Порядком перевірки навчальних, кваліфікаційних, навчально-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату в НУВГП та Положенням про академічну доброчесність в НУВГП, за яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску моєї роботи до захисту та застосування відповідних санкцій (академічної відповідальності).

АКТ
перевірки випускної кваліфікаційної роботи
автора Гринюк Лілія Віталіївни
на рівень запозичень та можливих маніпуляцій з текстом

Відповідно до даних системи StrikePlagiarism файл **«Механізми державного регулювання у сфері медіа як інструмент забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану (на прикладі Рівненської області)»**

містить: 5,98 % коефіцієнта подібності; 2,47% коефіцієнта цитованості;
4 заміненіх букв; 0 інтервалів; 0 мікропробілів; 0 білих знаків;
34 парафраз.

За результатами перевірки засвідчую, що:
автор кваліфікаційної роботи **Гринюк Лілія Віталіївна**:

- самостійно виконав(ла) кваліфікаційну роботу;
- коректно посилався(лась) на використані інформаційні джерела;
- в роботі відсутні ознаки академічної недоброчесності.

Керівник кваліфікаційної роботи

_____
(ПІП)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МЕДІА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	11
1.1 Аналіз основних понять сфери медіа як інструменту інформаційної безпеки в умовах воєнного стану.....	11
1.2 Нормативно-правове забезпечення регулювання діяльності медіа в умовах воєнного стану.....	
1.3 Роль і місце органів державної влади у забезпеченні інформаційної безпеки	
Висновки до Розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ РІВНЕНЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	
2.1 Стан і структура медіасфери Рівненської області. Діяльність представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області.....	
2.2 Регіональні практики забезпечення інформаційної безпеки в умовах війни. Взаємодія державних органів, місцевої влади та медіа у протидії інформаційним загрозам.....	
2.3 Механізми протидії дезінформації та пропаганді на прикладі Рівненської області.....	
Висновки до Розділу 2.....	
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	
3.1 Проблематика та результати державного регулювання медіа на регіональному рівні.....	
3.2 Оцінка ефективності заходів інформаційної безпеки в умовах воєнного стану.....	

3.3 Шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання медіа в умовах воєнного стану.....	
Висновки до Розділу 3.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Сучасні умови розвитку українського суспільства визначаються безпрецедентними викликами у сфері інформаційної безпеки, пов'язаними з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України. Інформаційна війна стала невід'ємною складовою гібридної агресії, у якій медіапростір виступає як ключовий інструмент впливу на громадську думку, політичні процеси та державну стабільність. Відтак, ефективне державне регулювання у сфері медіа набуває стратегічного значення для захисту національних інтересів та формування стійкої системи інформаційної безпеки.

В умовах війни перед органами державної влади постає завдання забезпечити баланс між свободою слова, правом громадян на доступ до достовірної інформації та потребою захисту держави від деструктивних інформаційних впливів. Це потребує удосконалення механізмів державного управління у медіасфері, підвищення ефективності діяльності органів, що здійснюють регулювання та контроль, зокрема Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Особливе значення набуває дослідження регіонального аспекту реалізації державної політики у сфері медіа. Саме на місцях формується первинна ланка інформаційного простору, що впливає на свідомість громадян, локальні процеси та довіру до державних інституцій. Рівненська область є показовим прикладом ефективної взаємодії державних органів, представника Національної ради в області, місцевої влади та журналістської спільноти у забезпеченні інформаційної безпеки в умовах воєнного стану.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю поглибленого аналізу ролі державного регулювання у протидії інформаційним загрозам, удосконалення механізмів управління медіапростором та зміцнення стійкості регіональних медіа до дезінформаційних впливів.

Мета магістерської роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного регулювання у сфері медіа як інструменту забезпечення інформаційної безпеки України в умовах війни, з урахуванням регіональної специфіки на прикладі Рівненської області.

Для досягнення мети визначено такі завдання:

- розкрити сутність і принципи державного регулювання у сфері медіа;
- визначити роль державного управління у забезпеченні інформаційної безпеки;
- проаналізувати законодавчі та інституційні механізми регулювання медіа в умовах воєнного стану;
- дослідити сучасні загрози інформаційній безпеці України та способи їх нейтралізації;
- охарактеризувати стан і специфіку медійного простору Рівненської області;
- охарактеризувати діяльність представництва Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області;
- визначити проблеми та запропонувати напрями вдосконалення державного регулювання медіа на регіональному рівні.

Об'єктом дослідження є процес державного регулювання у сфері медіа як складова системи забезпечення інформаційної безпеки держави. Предметом дослідження є механізми, форми та інструменти державного регулювання медіа у воєнний період, їх практична реалізація на регіональному рівні.

Методологічну основу роботи становлять системний, структурно-функціональний, порівняльний, нормативно-правовий, аналітичний методи, а також контент-аналіз і метод експертних оцінок.

Наукова новизна полягає у визначенні ролі регіональних медіа як складової системи національної інформаційної безпеки в умовах війни. Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів для підвищення ефективності діяльності медіарегулятора та органів влади та медіа у протидії інформаційним загрозам.

Практичне значення роботи виявляється у розробці інструментів підвищення інформаційної стійкості регіональних медіа у боротьбі з російською пропагандою.

Структура та обсяг магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Обсяг магістерської роботи становить 80 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МЕДІА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

1.1 Аналіз основних понять сфери медіа як інструменту інформаційної безпеки в умовах воєнного стану

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України призвели до суттєвого ускладнення функціонування національного інформаційного простору. Інформаційна сфера стала одним із ключових напрямів впливу противника, що робить ефективне державне регулювання медіа важливим елементом національної безпеки та стійкості держави. Саме тому у 2022–2025 роках суттєво оновлено нормативно-правову базу, яка забезпечує контроль, захист і функціонування медійної системи в умовах воєнного стану.

Базовим актом у сфері регулювання є Закон України «Про медіа» (2022 р.) [1], який гармонізує українське законодавство із Директивою ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD) [2], та встановлює сучасну систему регулювання медіаринку. Закон [1], охоплює усі типи медіа - аудіовізуальні,

друковані, онлайн-платформи, провайдерів, а також відеосервіси на замовлення. Він визначає вимоги до прозорості структури власності, поширення контенту, забезпечення редакційної незалежності, виконання квот та запобігання дезінформації.

В умовах воєнного стану новий медійний Закон [1] встановлює низку спеціальних механізмів, серед яких:

- особливі правила поширення інформації під час воєнних і надзвичайних ситуацій;
- обмеження щодо контенту, який може завдавати шкоди безпеці держави (пропаганда агресора, виправдання агресії, маніпуляції);
- повноваження Національної ради щодо тимчасового обмеження мовлення або доступу до онлайн-ресурсів, що несуть загрозу;

Діяльність держави у сфері медійного регулювання в умовах воєнного стану також забезпечується низкою інших нормативно-правових актів, серед яких:

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [3] , що встановлює можливість тимчасових обмежень діяльності медіа та особливі умови поширення інформації з метою захисту нацбезпеки;
2. Укази Президента України про запровадження та продовження воєнного стану[4] , що визначають правовий контекст застосування медійних обмежень;
3. рішення Ради національної безпеки і оборони України [5], введені в дію указами Президента, що стосуються блокування інформаційних ресурсів держави-агресора, застосування санкцій до медійних структур;
4. постанови Кабінету Міністрів України[6], якими врегульовано діяльність загальнонаціонального телемарафону «Єдині Новини», як інструмента централізованого інформування;
5. накази Міністерства культури та інформаційної політики[7], що стосуються політики протидії дезінформації.

Ключову роль у забезпеченні дотримання цих норм відіграє Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі Нацрада або Національна рада, медіарегулятор), яка відповідно до Закону «Про медіа» [1] виконує функції незалежного регулятора.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення є **конституційним, постійно діючим колегіальним органом**, наділеним спеціальними регуляторними та наглядовими повноваженнями у сфері медіа. Її статус закріплений у статтях **85** та **106** Конституції України[8]. Відповідно до яких Національна рада складається з восьми осіб. З них чотири члени Національної ради призначаються Верховною Радою України і чотири члени Національної ради призначаються Президентом України. Національна рада є повноважною при призначенні не менше як шести її членів. Повноваження члена Національної ради починаються з дня набрання чинності рішенням відповідного суб'єкта про його призначення і тривають п'ять років, за винятком випадку, передбаченого Законом України «Про медіа» [1]. Одна і та сама особа не може бути призначена членом Національної ради більше ніж два строки підряд.

Для забезпечення виконання повноважень Національної ради в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі призначаються представники Національної ради.

Такий механізм формування органу забезпечує **баланс політичного впливу**, а також інституційну стабільність та незалежність регулятора.

Основною метою діяльності Національної ради є **нагляд за дотриманням законів України у сфері медіа**. У межах своєї компетенції Національна рада виступає ключовим органом державної влади, що реалізує **державну політику у сфері аудіовізуальних медіа**, забезпечуючи розвиток інформаційного простору України, його захищеність та відповідність європейським стандартам свободи слова. [1]

Діяльність Національної ради ґрунтується на низці базових принципів, які визначають її інституційну сутність та регуляторну практику. До таких принципів належать:

- **законність** - діяльність органу здійснюється виключно в межах Конституції та законів України;
- **незалежність** - Національна рада не підпорядковується іншим органам влади, що гарантує об'єктивність її рішень;
- **об'єктивність** - усі рішення ухвалюються на підставі повного, неупередженого аналізу;
- **прозорість** - відкритість процедур, публічність засідань, оприлюднення рішень;
- **доступність для громадськості** - можливість участі громадян і медіаорганізацій у процесах обговорення;
- **врахування культурної, ідеологічної та політичної багатоманітності** - регулятор забезпечує плюралізм медіа та недопущення монополізації інформаційного простору;
- **дотримання міжнародних стандартів** — орієнтація на рекомендації Ради Європи, ОБСЄ, Європейської Комісії;
- **повнота і всебічність розгляду питань** - ретельне вивчення всіх матеріалів та доказів перед ухваленням рішень;

обґрунтованість рішень - кожне рішення базується на чітких правових і фактичних підставах.

Місія Національної ради[9]:

- Підтримка свободи слова та захист національного медіапростору України, здатного протистояти загрозам інформаційній безпеці держави.
- Створення сприятливих умов для конкурентного медіасередовища через професійне ефективне неупереджене регулювання у сфері медіа, забезпечення плюралізму думок та простору для розвитку медійних інновацій.

- Сприяння зміні парадигми свободи слова через активізацію співпраці з медійними регуляторами та їх асоціаціями, міжнародними організаціями.

Цілі Національної ради[9]:

- Захист інформаційного простору від впливу держави-агресора.
- Синхронізація законодавчих процесів України і Європи з урахуванням особливостей національного медіаландшафту.
- Інформаційна реінтеграція тимчасово окупованих та деокупованих територій, забезпечення мовлення на територіях з особливим режимом мовлення.
- Удосконалення інклюзивності медіапростору.
- Сприяння фаховому діалогу між медіа і державою, між суспільством і медіа.
- Гендерний баланс у медіа.
- Медіаграмотність суспільства через медіаграмотність медіакомпаній; зменшення проявів дискримінації в медіа.
- Сприяння ефективній діяльності органів співрегулювання.
- Розвиток каналів мовлення та багатоканальних мереж, стимулювання конкурентного медіасередовища.
- Посилення суб'єктності України на міжнародній арені та участь у формуванні порядку денного міжнародних інформаційних процесів.

У своїй діяльності Національна рада керується:

[Конституція України](#)[8]

[Закон України «Про медіа»](#) [1]

[Закон України «Про інформацію»](#) [10]

[Закон України «Про суспільні медіа України»](#) [11]

[Закон України «Про рекламу»](#) [12]

[Закон України «Про доступ до публічної інформації»](#) [13]

[Закон України «Про державну службу»](#) [14]

[Закон України «Про запобігання корупції»](#) [15]

Таким чином, Національна рада виступає **центральним елементом системи державного регулювання медіасфери**, покликаним забезпечувати збалансований розвиток телерадіоінформаційного простору, гарантувати свободу слова, захищати інформаційну безпеку держави та сприяти інтеграції України до європейського медіапростору.

Загалом сучасна нормативно-правова база регулювання медіа в Україні забезпечує баланс між конституційною свободою слова та вимогами національної безпеки. Її ключовим елементом є системний контроль за інформаційним середовищем, спрямований на запобігання дезінформаційним впливам, протидію інформаційним операціям противника та забезпечення стабільного й безпечного функціонування медіаринку, як на державному рівні так і регіональному, зокрема і у Рівненській області.

У наукових підходах поняття «медіа» розглядається комплексно - як система інформаційних каналів, платформ та технологій, що забезпечують генерацію, поширення і споживання інформації. Поняття «**медіа**» у сучасних умовах розглядається значно ширше, ніж традиційні засоби масової інформації. Якщо раніше воно стосувалося передовсім телебачення, радіомовлення та друкованої преси, то сьогодні включає цифрові платформи, інтернет-видання, соціальні мережі, YouTube-канали, стримінгові сервіси та інші форми масової комунікації. Відповідно до Закону України «Про медіа» [1], медіа - це сукупність суб'єктів, що здійснюють виробництво, поширення або агрегування інформаційного контенту незалежно від форми дистрибуції. Такий підхід узгоджений із європейською регуляторною практикою, зокрема Директивою ЄС про аудіовізуальні медіа послуги[2].

Медіа (засіб масової інформації) - засіб поширення масової інформації у будь-якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою [1];

Згідно з Законом України «Про медіа» [1], види медіа відрізняються, в залежності від форми поширення контенту:

- Аудіовізуальні медіасервіси (телебачення, радіо).
- Друковані медіа.
- Онлайн-медіа.
- Платформи спільного доступу до відео.
- Провайдери аудіовізуальних сервісів.

У період воєнного стану медіа перестають бути суто комунікативним інструментом і виконують стратегічні функції, перетворюючись на стратегічний ресурс безпеки:

Функція	Зміст в умовах воєнного стану
Інформаційна	Оперативне донесення суспільно важливої інформації про загрози, дії влади та ситуацію на фронті.
Мобілізаційна	Формування готовності населення до спротиву. Консолідація та підтримка національної єдності.
Протидія загрозам	Спростування дезінформації та ворожої пропаганди, інформаційний контрзахист.
Психологічна підтримка	Зміцнення морального стану населення та зниження рівня паніки.
Комунікативна	Забезпечення діалогу між владою, суспільством і міжнародною спільнотою.

Національна безпека України - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, безпеки критичної інфраструктури, кібербезпеки України та на інші її напрями.[16]

Інформаційна безпека є базовою категорією, що визначає політику регулювання медіа в умовах воєнного стану. Вона являє собою стан захищеності інформаційного простору держави, її інфраструктури, медіасистеми та громадян від:

- пропаганди, дезінформації,
- інформаційно-психологічних операцій,
- маніпуляцій,
- втручання держав-агресорів та кіберзагроз.

В умовах війни питання інформаційної безпеки стає елементом воєнної стратегії держави, а медіа - її захисним інструментом.

Інформаційна безпека визначається як стан захищеності інформаційних ресурсів, каналів комунікації, технологій передачі інформації, а також суспільної свідомості від деструктивних впливів. В українському законодавстві інформаційна безпека належить до складових національної безпеки, що визначено Законом України «Про національну безпеку» [16]. В умовах воєнного стану її значення зростає, оскільки інформаційні процеси стають ключовим інструментом впливу на бойовий потенціал держави, психологічний стан населення та міжнародну підтримку України.

Основні інструменти забезпечення інформаційної безпеки через медіа:

- **Регулювання контенту:** Обмеження доступу до інтернет платформ країни агресора, виявлення та протидія ворожій пропаганді, пряма заборона російських медіа.
- **Моніторинг ефіру:** Систематичний контроль за дотриманням ліцензійних умов та законодавства.
- **Санкції:** Застосування правових заходів до порушників, які поширюють заборонений контент.
- **Організація спеціального мовлення:** Створення єдиних перевірених інформаційних каналів (наприклад, національний телемарафон).
- **Підтримка національного контенту:** Забезпечення домінування українського наративу.

Ці інструменти інтегровані в діяльність Національної ради та державної медіаполітики.

В умовах гібридної війни, яку веде РФ, **дезінформація та пропаганда** виступають основними загрозами, яким протидіє державне регулювання медіа. У правовому полі України під дезінформацією розуміється свідоме поширення неправдивих даних, спрямованих на досягнення політичних, військових або маніпулятивних цілей. На відміну від чуток або недостовірної інформації, дезінформація характеризується умисністю та системністю. У воєнний час вона набуває статусу інструменту гібридної війни, спрямованого на підрив стабільності держави, дискредитацію військових структур, створення панічних настроїв та маніпулювання міжнародною громадською думкою. Закон «Про медіа» [1] передбачає механізми реагування на дезінформаційні атаки, включаючи санкції, тимчасове блокування ресурсів і коригування контентної політики.

- **Дезінформація** - це цілеспрямоване поширення неправдивої або спотвореної інформації з метою маніпуляції громадською думкою, підриву довіри до влади, деморалізації населення або впливу на військово-політичні рішення. Це оперативний інструмент гібридної війни.

- **Пропаганда держави-агресора** - це системне поширення ідей, наративів та меседжів, спрямованих на виправдання агресії, делегітимізацію України та просування антидемократичних цінностей. Законом «Про медіа» такі форми контенту забороняються, а їх поширення є підставою для санкцій.

Національний медіапростір є об'єктом державного регулювання і являє собою сукупність медіаканалів, інформаційних платформ, інфраструктури мовлення, цифрових мереж та аудиторії. В умовах війни він стає частиною критичної інфраструктури, що піддається таким **загрозам**, як кібератаки, фізичне знищення інфраструктури та втручання іноземних спецслужб.

Особливе значення мають **аудіовізуальні медіасервіси**, які забезпечують одночасне подання зображення та звуку (ТБ, онлайн-платформи). Вони мають найбільший вплив на формування громадської думки, а їхня **роль у воєнний час** полягає у:

- забезпеченні телемарафонів як єдиних каналів перевіреної інформації;
- донесенні офіційних повідомлень керівництва держави;
- формуванні національного наративу спротиву.

Регулювання медіа. Регулювання медіасфери охоплює норми, процедури та інституції, що забезпечують функціонування медіа відповідно до суспільних інтересів та вимог державної політики у сфері інформаційної безпеки. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення виконує ключові регуляторні функції: моніторинг контенту, ліцензування, контроль виконання норм законодавства та реагування на порушення. У воєнний період регулятор отримує розширені повноваження, включаючи можливість оперативного обмеження доступу до інформаційних ресурсів, що становлять загрозу державній безпеці.

Стратегічні комунікації. Стратегічні комунікації - це цілеспрямована діяльність органів влади, спрямована на формування послідовного, достовірного та захищеного інформаційного простору. Вони включають інформаційну

політику, кризові комунікації, військово-громадські комунікації, контентну координацію та інформаційні протоколи під час загроз і надзвичайних ситуацій. У період збройної агресії стратегічні комунікації виконують роль не лише інструмента інформування, а й інструмента мобілізації, зміцнення стійкості суспільства та протидії інформаційно-психологічним операціям противника.

Аналіз основних понять медіасфери в умовах воєнного стану чітко засвідчує, що медіа перетворюються з інструменту комунікації на елемент національної безпеки. Законодавче визначення понять, зокрема щодо інформаційної безпеки, дезінформації та пропаганди, створює основу для стабільної системи інформаційної оборони. Центральна роль у реалізації цих механізмів відводиться Національній раді як ключовому державному регулятору.

1.2 Нормативно-правове забезпечення регулювання діяльності медіа в умовах воєнного стану

Передумовою ухвалення нового Закону «Про медіа» [1] була необхідність оновлення законодавства у сфері медіа, так як більшість правових актів, які регулювали діяльність медіа до ухвалення нового закону, були прийняті понад двадцять років тому та фактично не відповідали сучасним тенденціям цифровізації інформаційного простору. До таких нормативних актів належали:

- Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1993);
- Закон України «Про інформаційні агентства» (1995);
- Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» (1997);
- Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (1997);

- Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» (2005);
- Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (1993, нова редакція 2006).

Основною проблемою старого законодавства стала його неактуальність, невідповідність викликам часу та поява нових видів медіа. Мова йде про:

- різні правові норми для різних типів медіа;
- відсутність регулювання нових форм медіа (зокрема, онлайн-сервісів);
- неефективні застарілі регуляторні процедури;
- низка «мертвих» норм, які фактично вже не застосовувалися.

Закон «Про медіа» набрав чинності 31 березня 2023 року. [1]

В Законі [1] чітко прописані повноваження Національної ради, які включають:

- проведення регулярного моніторингу контенту всіх видів медіа (аудіовізуальних, онлайн, друкованих, провайдерів);
- застосування санкцій, приписів, штрафів;
- блокування доступу до ресурсів, що поширюють заборонений або небезпечний контент;
- ведення Єдиного державного реєстру медіа;
- ухвалення рішень про тимчасове припинення мовлення у разі загрози безпеці держави;
- співпрацю з РНБО, СБУ, МКУ та іншими органами у питаннях інформаційної безпеки.

За даними офіційних звітів Нацради, за період 2022–2024 рр. було проведено понад 70 тис. моніторингів, застосовано більше 2,1 тис. санкцій, а також заблоковано понад 23 тис. інформаційних ресурсів та каналів, пов'язаних

із РФ. Ці показники свідчать про значне зростання інтенсивності роботи регулятора в умовах гібридної війни. [9]

З прийняттям Закону «Про медіа» [1] було створено єдину, сучасну, комплексну правову базу для всіх видів медіа: друкованих, онлайн, аудіовізуальних - з урахуванням нових реалій, включно з цифровими технологіями, глобалізацією інформаційного простору, розвитком інтернет-медіа. Закон також покликаний гармонізувати українське медіазаконодавство з європейськими стандартами - зокрема, імплементувати норми, аналогічні до тих, що діють у країнах ЄС. Цей акт став базовим для регулювання усіх видів медіа - телебачення, радіомовлення, онлайн-медіа, друкованих видань, інформаційних агентств, медіасервісів тощо. Мета закону[1] - забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної і оперативної інформації, забезпечення плюралізму думок, вільного поширення інформації, захисту національних інтересів, а також встановлення принципів прозорості, неупередженості, незалежності медіа, конкурентного середовища. Закон чітко визначає, хто є «суб'єктом у сфері медіа», та встановлює правовий статус таких суб'єктів, процедури реєстрації / ліцензування, обов'язки щодо прозорості власності, структури, звітності, стандарти контенту, обмеження щодо мови, пропаганди, мови ворожнечі, інші норми контентної політики. Закон[1] замінив застарілу законодавчу базу - припинили дію або були переглянуті попередні закони про телебачення і радіомовлення, про пресу, про інформаційні агентства та інші. Таким чином Закон «Про медіа» [1] створює єдину, сучасну, комплексну правову основу для регулювання медіа в Україні, що охоплює всі типи медіа, включно з цифровими та онлайн, і виписує основні правила функціонування, прозорості, контенту та відповідальності.

Співрегулювання та роль медіарегулятора

Новий закон [1] вводить концепцію співрегулювання у медійній сфері - тобто поєднання державного регулювання та участі медіа-спільноти/громадянського суспільства. При цьому співрегулювання не виключає

саморегуляцію журналістів та медіа, які можуть діяти на основі власних кодексів, етичних стандартів тощо.

Закон[1] визначає, що Національна рада є центральним державним регулятором, уповноваженим реалізовувати ці норми: контролювати діяльність медіа, вести реєстри, видавати ліцензії, стежити за дотриманням контентних та власницьких стандартів, накладати санкції у разі порушень.

У період воєнного стану, коли медіа стають одним із ключових елементів інформаційної безпеки, роль регулятора особливо зростає: закон[1] прямо згадує, що заходи захисту національного інформаційного простору, регулювання контенту, прозорість власності та контроль - мають першочергове значення.

Отже, правове поле: Закон «Про медіа» [1] + інституція Нацради + механізм співрегулювання - створює систему, здатну реагувати на виклики, пов'язані з інформаційною безпекою в умовах війни.

Заборони стосовно контенту. Закон [1] містить положення, які забороняють контент, що пропагує війну, тероризм, мову ворожнечі, дискримінацію за расовими, релігійними, гендерними чи іншими ознаками, пропаганду наркотиків, насильства, порнографії тощо.

Закон також передбачає мовні, контентні, етичні стандарти, що мають забезпечити якість інформації, захист прав споживачів медіа, гарантувати плюралізм думок, рівні умови для медіа, незалежність редакційної політики.

У своїй цілому контентна політика закону[1] покликана убезпечити інформаційний простір від маніпуляцій, агресивної пропаганди, ворожих наративів, що є критично важливим під час збройної агресії. Ці норми визначають, які повідомлення можуть бути поширені, а які - підлягають обмеженню, що прямо впливає на інформаційну безпеку держави, захист населення від деструктивного контенту та захист прав громадян на достовірну інформацію.

Реєстрація, ліцензування та прозорість власності. Закон «Про медіа» [1] розширює коло суб'єктів, які підлягають реєстрації або ліцензуванню. Окрім

телебачення і радіомовлення додалися онлайн-платформи, інформаційні агентства, аудіовізуальні сервіси, цифрові медіа. Перехідні положення закону передбачають, що друковані медіа, що існували на момент набрання чинності, мали змогу пройти реєстрацію протягом року безкоштовно. Закон [1] зобов'язує суб'єктів декларувати кінцевих бенефіціарів чи власників - тобто забезпечує прозорість структури власності медіа. Це дає медіарегулятору (та суспільству) змогу ідентифікувати тих, хто стоїть за медіа, запобігати прихованому впливу, маніпуляціям, впливу зацікавлених структур. Це особливо важливо під час війни, коли інформаційні атаки можуть здійснюватися через вплив на власників медіа.

Таким чином, реєстрація, ліцензування та прозорість власності - важливі інструменти контролю над медіа, запобігання інформаційним загрозам та забезпечення відповідальності.

Адаптація до умов війни та інформаційна безпека. Чинний закон «Про медіа»[1] містить положення, які прямо враховують потреби захисту національного інформаційного простору, особливо в умовах загроз. У 2025 році триває процес внесення змін до медійного законодавства - відповідно до реального досвіду застосування закону, викликів інформаційної війни, змін у медіапросторі. Зокрема, розглядається законопроект (наприклад, № 12111), що передбачає уточнення деяких норм для ефективнішого регулювання. За участі міжнародних організацій (наприклад, Рада Європи) здійснюється робота над гармонізацією українського медійного законодавства з європейськими стандартами, що дає додаткові гарантії свободи слова, незалежності медіа, захисту журналістів та медіаспільноти - що особливо важливо в умовах інформаційної агресії.

Отже, медійна нормативно-правова база сьогодні адаптована до реалій війни: вона передбачає інструменти для захисту національного інформаційного простору, реагування на дезінформацію, контроль за медіа, прозорість і відповідальність.

Аналіз чинного нормативно-правового забезпечення показує, що Україна з прийняттям закону «Про медіа» [1] отримала сучасну, комплексну, системну основу для регулювання медіасфери, яка охоплює усі типи медіа, передбачає прозорість, стандартизацію, контроль якості контенту, підзвітність, захист користувачів і суспільних інтересів. Водночас, дане законодавство має достатній потенціал як інструмент забезпечення інформаційної безпеки, особливо в умовах воєнного стану та гібридних загроз, оскільки надає медіарегулятору і державі засоби для контролю, реагування на дезінформацію, захисту інформаційного простору та суспільної стійкості.

Разом з тим, ефективність цього правового регулювання залежить від практики застосування: від здатності регулятора діяти відповідально, від забезпечення балансу між безпекою й свободою, від позиції громадськості і медіаспільноти, від дотримання стандартів етики та прав людини.

1.3 Роль і місце органів державної влади у забезпеченні інформаційної безпеки

Державне забезпечення інформаційної безпеки в Україні ґрунтується на нормативно-правових актах та концепціях, які визначають мету, цілі, суб'єктів і механізми політики у сфері інформації. Зокрема, Стратегія інформаційної безпеки, затверджена Указом Президента України [4], визначає пріоритети захисту інформаційного простору, оборони та суверенітету держави, прав громадян на достовірну інформацію, а також передбачає комплекс заходів протидії інформаційним загрозам, зокрема дезінформації, пропаганді, спробам втручання у роботу медіа.

Згідно з нормативами, суб'єктами інформаційних відносин та забезпечення інформаційної політики виступають: органи державної влади загальної компетенції, спеціальні органи, медіа-регулятори, правоохоронні й безпекові структури, а також, за певних умов, органи місцевого самоврядування.

Таким чином, система забезпечення інформаційної безпеки - це багаторівнева мережа органів, із чітким розподілом ролей: від стратегічного планування й розробки політик - до практичної реалізації, моніторингу,

реагування на загрози, забезпечення кіберзахисту та контролю за дотриманням законодавства.

До ключових органів державної влади, які відіграють центральну або підтримувальну роль у забезпеченні інформаційної безпеки відноситься Кабінет Міністрів України (КМУ) [5, 6] - як центральний орган виконавчої влади, що відповідає за формування та реалізацію державної політики в інформаційній сфері, затвердження планів заходів із реалізації Стратегії інформаційної безпеки, координацію дій між різними міністерствами, відомствами, регіонами, а також розподіл ресурсів, потрібних для підтримки інформаційної політики.

Спеціальні виконавчі органи - наприклад, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку/SSSCIP) відповідає за забезпечення кіберзахисту державних інформаційних ресурсів, критичної інформаційної інфраструктури, захист державних комунікацій, організацію системи реагування на кіберінциденти, захист інформації з обмеженим доступом, та забезпечення стабільного, безпечного функціонування інформаційних систем у мирний та воєнний час.

Безпекові та оборонні органи, зокрема Служба безпеки України (СБУ) та інші державні органи, задіяні у протидії інформаційним загрозам - як внутрішнім, так і зовнішнім, - виконують функції виявлення, попередження та нейтралізації інформаційних операцій, кібератак, пропаганди, підривних інформаційних актів, спрямованих на державну безпеку, конституційний лад, морально-психологічний стан населення.

Медіарегулятор, тобто Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, регулює сферу медіа, ліцензує та реєструє суб'єктів у сфері медіа, здійснює контроль за дотриманням стандартів, контентних, мовних, власницьких, етичних норм. [1] Через регулювання медіа і контроль за контентом, а також прозорості структури власності, Нацрада відіграє важливу роль у попередженні поширення дезінформації, пропаганди, мови ворожнечі, фейків, що є надважливим для національної безпеки.

Органи стратегічних комунікацій та інформаційної політики, наприклад Центр протидії дезінформації (діє при Раді національної безпеки і оборони) або Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (при Міністерстві культури та інформаційної політики), створені для координації інформаційних потоків, формування державної інформаційної політики, оперативного реагування на інформаційні загрози, протидії ворожій пропаганді, дезінформації, формування довіри до офіційних джерел, розвитку медіаграмотності, підтримки суспільної стійкості.

Органи місцевого самоврядування та регіональні адміністрації мають допоміжну роль: через співпрацю з центральною владою, регіональними та місцевими медіа, органами влади на місцях можуть забезпечувати адаптацію державних інформаційних програм до регіональних особливостей, підтримку місцевих медіа, сприяння медіаграмотності, організовувати інформаційні кампанії щодо захисту населення, регулярно інформувати про безпекову ситуацію, надзвичайні події, цивільну оборону тощо.

Ефективність інформаційної безпеки залежить від скоординованої роботи всіх перелічених суб'єктів. Згідно з Концепцією інформаційної безпеки, забезпечення захисту інформаційного простору можливе лише за умов ефективної взаємодії держави, приватного сектору, медіа, громадськості та міжнародних партнерів. У практичному вимірі ця взаємодія реалізується через розроблення та затвердження державних стратегій і планів заходів (на рівні КМУ, РНБО, відповідних міністерств); створення спеціальних органів (як-от Центр протидії дезінформації та Центр стратегічних комунікацій), які координують інформаційні та комунікаційні процеси; забезпечення кіберзахисту державних і критичних інфраструктур, захисту інформаційних систем, що обробляють державні дані - через Держспецзв'язку та інші відповідні служби; регуляторний контроль за медіа, стандартизацію контенту, прозорість власності та моніторинг дотримання норм законодавства - через Нацраду та інші регуляторні органи; співпрацю з місцевими органами влади для адаптації політики до регіональних потреб, особливо на територіях, де є посилене інформаційне навантаження; залучення громадянського суспільства, медіа-спільнот, професійних

журналістських асоціацій для реалізації саморегуляції, етичних стандартів, медіаграмотності та громадського контролю.

Воєнний стан і збройна агресія кардинально підсилюють роль державних органів у сфері інформаційної безпеки. В таких умовах зростає загроза інформаційних операцій - ворожа пропаганда, дезінформація, підриг довіри, спроби вплинути на суспільну думку. Саме тому потрібна активна, своєчасна координація між безпековими, регуляторними, комунікаційними, кіберслужбами. Необхідно оперативне ухвалення рішень, блокування джерел дезінформації, реагування на кібератаки, захист критичних інформаційних систем, забезпечення зв'язку, захист державної таємниці, комунікацій влади - усе це лежить на плечах спеціалізованих держструктур, таких як Держспецзв'язку, СБУ, служб кібербезпеки. Водночас, важливо не допустити зловживань: надмірного регулювання, запровадження тотальної цензури, порушення прав на свободу слова та інформації. Тут ключовою є роль медіарегулятора (Нацради), органів громадського контролю задля прозорості та балансу між безпекою та правами громадян.

Регіональні органи влади та місцеве самоврядування стають ключовими для поширення критично важливої інформації, адаптації державних комунікацій до місцевих контекстів, донесення офіційної інформації до населення, особливо в зонах наближених до театру воєнних дій, та в умовах, спричинених переміщенням значної кількості людей, перебоями зв'язку, нестабільністю функціонування критичної інфраструктури.

Для регіонів, таких як Рівненська область, системна, скоординована діяльність державних органів від центральної влади до місцевого самоврядування це можливість своєчасно отримувати та поширювати актуальну, перевірену, офіційну інформацію, протидіяти місцевим інформаційним ризикам: фейкам, паніці, маніпуляціям, ворожій пропаганді, підтримувати місцеві медіа, які можуть бути важливим джерелом інформації для громад, особливо у віддалених районах, забезпечувати кіберзахист органів місцевої влади, комунальної інфраструктури, критичних систем, що важливо для сталості роботи

влади та безпеки громадян, залучати громадян до інформаційної політики, освіти з медіаграмотності, забезпечувати демократичну участь у формуванні інформаційного простору регіону.

Органи державної влади в Україні виконують ключову, інтегровану і багаторівневу роль у забезпеченні інформаційної безпеки - від розробки стратегій і формування політики до практичного захисту інформаційного простору, моніторингу медіа, кіберзахисту, регулювання медіасфери та комунікації з громадянським суспільством.

Органи державної влади та місцевого самоврядування (на період дії воєнного стану - обласні державні адміністрації, як-от Рівненська обласна державна адміністрація/Рівненська обласна військова адміністрація (далі - Рівненська ОДА, Рівненська ОВА) відіграють центральну роль у забезпеченні інформаційної безпеки на регіональному рівні. Їхня функція полягає у перетворенні загальнонаціональної інформаційної стратегії на оперативні та локалізовані дії.

На відміну від Національної ради, яка є регулятором медіапростору, обласні військові адміністрації є прямими суб'єктами інформаційної політики та критичної комунікації.

Ключові напрямки забезпечення інформаційної безпеки на регіональному рівні:

1. Централізація та оперативна комунікація:

В умовах кризової ситуації Рівненська ОВА стає головним верифікованим джерелом інформації для населення області, органів місцевого самоврядування та регіональних медіа. Це забезпечує уникнення паніки та протидію неправдивим чуткам. Влада відповідає за миттєве донесення критично важливих повідомлень (повітряна тривога, гуманітарні коридори, правила комендантської години, евакуаційні заходи) через офіційні канали та шляхом взаємодії з регіональними медіа.

2. Забезпечення стійкості інформаційної інфраструктури (Кіберзахист):

Як підтверджують документи Рівненської ОДА/ОВА, адміністрація керується вимогами до забезпечення кіберзахисту інформаційно-комунікаційних систем її структурних підрозділів. Це необхідно для безперервності державного управління та захисту чутливої інформації від кібератак та несанкціонованого доступу, що є прямим елементом інформаційної безпеки.

Адміністрація забезпечує взаємодію з основними суб'єктами Національної системи кібербезпеки для обміну інформацією та спільного реагування на кіберзагрози.

3. Взаємодія із суб'єктами медіа (медіаменеджмент):

Рівненська ОДА здійснює управління інформацією та підтримує канали взаємодії з медіа. Це дозволяє швидко надавати офіційні коментарі керівництва та контролювати потік інформації, що виходить у регіональний простір.

Хоча пряма протидія ворожій пропаганді є функцією спецслужб та Нацради, на рівні області адміністрація активно протидіє локальним фейкам, спрямованим на:

- дискредитацію місцевої влади,
- поширення панічних настроїв щодо критичної інфраструктури (енергопостачання, зв'язок),
- дезінформацію щодо внутрішньо переміщених осіб.

На прикладі Рівненської області, яка є тиловим регіоном, але межує з Білоруссю, роль ОВА має свою специфіку:

- Безпека прикордоння: інформаційні зусилля спрямовані на посилення безпеки як державного кордону, так і прикордоння, що вимагає специфічної комунікації та протидії ворожій розвідувальній та пропагандистській діяльності у прикордонних районах.
- Фінансування програм інформатизації та цифровізації (навіть в умовах війни) є частиною забезпечення стійкості регіону, що опосередковано підсилює інформаційну безпеку, роблячи регіональні сервіси менш вразливими до фізичних чи кіберзагроз.

- Таким чином, органи державної влади на регіональному рівні виступають як операційне ядро системи інформаційної безпеки, забезпечуючи надійну, верифіковану комунікацію та захист власної критичної інформаційної інфраструктури.
- Особливо важливо, що у воєнний період роль ОВА посилюється: потреба у захисті від інформаційних загроз, координації дій, реагуванні на дезінформацію, забезпеченні кібербезпеки стає критичною. Успішна реалізація цієї функції залежить від чітких повноважень, відповідального виконання обов'язків, балансування між безпекою і свободою слова, а також від ефективної взаємодії між центральною владою, регіональними органами, медіа та громадськістю.
- Реалізація механізмів державного регулювання у сфері медіа на регіональному рівні здійснюється через пресслужбу та Департамент інформаційної діяльності Рівненська ОВА, які виконують функції оперативного інформаційного менеджменту. Рівненська ОВА діє як перша лінія захисту від інформаційно-психологічних операцій, локалізуючи поширення неправдивих даних на регіональному рівні. Адміністрація регулярно використовує свої офіційні канали (Telegram, Facebook) для адресного спростування поширених у регіоні фейків. Наприклад, спростовувались неправдиві повідомлення про вторгнення з Білорусі, загрозу хімічної атаки чи неіснуючі накази про евакуацію.

Рівненська ОВА попереджає громадян про необхідність критичного ставлення до неперевірених джерел інформації, особливо анонімних Viber- та Telegram-груп, які використовуються для розповсюдження панічних чуток.

У разі виявлення організованого поширення дезінформації, Рівненська ОВА взаємодіє з Управлінням СБУ в Рівненській області для ідентифікації та блокування джерел ворожої пропаганди.

Для забезпечення контролю над інформаційним потоком та підвищення довіри до офіційних даних, Рівненська ОВА чітко встановила протоколи для регіональних медіа, постійно наголошуючи, що єдиними достовірними

джерелами інформації є офіційний веб-сайт, сторінки у соціальних мережах, а також особисті заяви керівництва Рівненської ОДА. Це зменшує простір для спекуляцій та викривлення інформації. Вся інформація, що стосується дій Збройних Сил України, розташування військових об'єктів, результатів обстрілів та роботи ППО, проходить через обов'язкову верифікацію та санкціонування військовим командуванням та керівництвом ОВА, відповідно до вимог воєнного стану.

В умовах воєнного стану, функція акредитації медіа є прямим механізмом державного регулювання, що забезпечує безпеку та запобігає передачі чутливої інформації. Організація прес-брифінгів Рівненської ОВА дозволяє контролювано вводити інформацію в медіапростір.

Рівненська ОВА регулює правила доступу до критичних об'єктів. Робота медіа у прикордонних районах або поблизу військових об'єктів суворо регламентована через необхідність отримання акредитації та дотримання правил, встановлених військовим командуванням. Це є прикладом прямого регулювання, спрямованого на захист військової таємниці.

Ці приклади ілюструють, як Рівненська обласна державна адміністрація перетворює загальнодержавні механізми (протидія пропаганді) на локалізовані, оперативні дії, що є вирішальним для підтримання інформаційної стійкості регіону.

Висновок до Розділу 1

Проведене теоретико-методологічне дослідження в межах першого розділу комплексно розкриває сутнісні основи, інституційні механізми та нормативно-правове забезпечення державного регулювання у сфері медіа, які набули критичного значення в умовах широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України. Ключовим висновком є те, що гібридна війна призвела до трансформації медійної системи: із суто комунікативного інструменту медіа перетворилися на критичну інфраструктуру інформаційної безпеки та повноцінний елемент національної оборони. Ця зміна вимагає від держави не просто нагляду, а цілеспрямованого, інструментального управління

медіапростором, оскільки стійкість суспільства до зовнішніх шоків значною мірою залежить від якості та достовірності інформаційного потоку.

Концептуальна основа державного регулювання базується на чіткому розмежуванні та визначенні ключових понять, що структурують сучасну медіасферу. У сучасній науковій та правовій традиції поняття «медіа» є комплексним, охоплюючи всю сукупність платформ, каналів та технологічних засобів - від традиційних аудіовізуальних сервісів і друкованих медіа до цифрових онлайн-платформ і провайдерів. Це широке охоплення, закріплене, зокрема, у Законі України «Про медіа» [1], є необхідною передумовою для адекватного державного реагування на гібридні загрози, які використовують усі доступні платформи поширення контенту. У період воєнного стану медіа виконують не лише інформаційну, а й стратегічно важливі мобілізаційну функцію та функцію психологічної підтримки, що сприяє консолідації нації, зміцненню морального стану суспільства та його готовності до спротиву. Ефективність виконання цих функцій безпосередньо залежить від стану інформаційної безпеки, яка визначається як захищеність інформаційного простору від цілеспрямованих ворожих впливів. Ці впливи мають чіткі форми: дезінформація, що є оперативним інструментом маніпуляцій громадською думкою, та пропаганда держави-агресора, що являє собою системне поширення ідей для виправдання агресії, делегітимізації України та підриву її міжнародного авторитету. Захист від цих двох загроз став першочерговим завданням державного регулювання.

Інституційне та правове забезпечення інформаційної безпеки було істотно модернізовано, що відобразилося у прийнятті та реалізації Закону України «Про медіа» (2022 р.). Цей закон [1] не лише гармонізував українське законодавство з ключовими Директивами Європейського Союзу, але й надав регулюючим органам розширений інструментарій для роботи в умовах воєнного стану. Серед ключових механізмів, що забезпечують інформаційну безпеку - уніфікація регулювання всіх типів медіа, встановлення вимог щодо прозорості структури власності для виявлення прихованого російського впливу, а також введення жорстких обмежень щодо поширення контенту, який виправдовує або глорифікує

агресію. Центральною ланкою в цій системі є Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення - конституційний регулятор, який забезпечує оперативний контроль та застосування санкцій. Нацрада стала ключовим інститутом, що координує спеціальне воєнне мовлення, здійснює моніторинг контенту та забезпечує заборону мовлення та діяльності російських медіа, виступаючи таким чином як державний механізм протидії пропаганді.

Особливого значення в системі забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану набули органи державної влади на регіональному рівні. Вони виступають у ролі операційного ядра, яке перетворює національну стратегію на конкретні, локалізовані дії. Обласні військові адміністрації, зокрема Рівненська ОДА, функціонують як єдине верифіковане джерело інформації, що є критично важливим для підтримання порядку та зниження панічних настроїв у регіоні, особливо враховуючи прикордонне розташування Рівненщини. На прикладі Рівненської області встановлено, що механізми державного регулювання втілюються через кілька основних практик: По-перше, проактивна контрпропаганда - оперативне спростування локальних фейків (наприклад, щодо ситуації на кордоні, загроз критичній інфраструктурі чи неіснуючих наказів про евакуацію) через офіційні канали. По-друге, регулювання доступу та акредитація медіа. Рівненська ОДА контролює поширення інформації, що стосується військових дій та об'єктів, шляхом обов'язкової верифікації та санкціонування контенту, а також суворо регламентує роботу журналістів у прикордонних районах та поблизу військових об'єктів. По-третє, забезпечення стійкості інформаційної інфраструктури через підтримку кіберзахисту власних систем, що є необхідною умовою для безперервності державного управління та комунікації.

Таким чином Розділ 1 підтверджує, що в Україні сформовано комплексну, хоча й таку, що постійно розвивається, теоретико-методологічну та правову базу для державного регулювання медіа, яке спрямоване на захист інформаційної безпеки. Ця система надає державі та регулятору достатній потенціал для контролю, оперативного реагування на дезінформацію та захисту інформаційного простору. Однак, ефективність цієї системи залежить від скоординованої роботи всіх суб'єктів - від центрального регулятора до

регіональних адміністрацій, та від забезпечення відповідального виконання обов'язків, що гарантує необхідний баланс між вимогами національної безпеки та конституційними гарантіями свободи слова. Перехід від теоретичних засад до аналізу практичної ефективності та конкретних результатів застосування цих механізмів на регіональному рівні (Рівненська область) стане головним завданням наступного розділу дослідження.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ РІВНЕНЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

2.1 Стан і структура медіасфери Рівненської області. Діяльність представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації створила нові виклики для регіональних медіа України, зокрема щодо інформаційної безпеки. Рівненська область, не була зоною бойових дій, але є частиною національного інформаційного сектору. Саме тому аналіз механізмів державного регулювання медіасфери на регіональному рівні є важливим для оцінки ефективності загальнодержавної політики у сфері інформаційної безпеки на регіональному рівні.

На Рівненщині функціонує розгалужена система локальних медіа: від місцевих телерадіокомпаній, друкованих та онлайн-видань, регіональних філій національних мовників - до мережових та загальнонаціональних теле та радіоорганізацій. В умовах воєнного стану вони стали ключовими каналами поширення оперативної офіційної інформації, інструментом боротьби з дезінформацією та платформою для формування інформаційної стійкості громад. Водночас воєнний стан актуалізував проблему забезпечення їхнього стабільного функціонування, дотримання законодавства та належного контролю за контентом.

Державне регулювання медіасфери [1] регіону здійснюється в єдиній вертикалі інформаційної політики України - через Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення, Службу безпеки України, Міністерство культури України, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації та Рівненську обласну військову адміністрацію. Кожен із цих органів забезпечує виконання окремих функцій, передбачених Законом України «Про медіа» [1] та іншими нормативними актами, адаптованими до умов воєнного стану.

У цьому розділі розглянемо стан регіонального медіаринку Рівненщини, механізми державного регулювання медіа у воєнних умовах, особливості контентного контролю та моніторингу, рівень стійкості місцевих медіа до інформаційних загроз, кадрові та інфраструктурні виклики, а також практику взаємодії регіональних медіа з органами державної влади. Окрему увагу буде приділено діяльності представництва Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області, яке є ключовою інституцією захисту інформаційного простору регіону.

Медіасфера Рівненської області у період повномасштабної війни зазнала суттєвих трансформацій у структурі, кількісних показниках, технологічних підходах та форматах роботи. Ці зміни зумовлені як безпековими викликами, так і набуттям чинності нового медійного законодавства - Закону України «Про медіа» [1], що визначив нові механізми ліцензування, реєстрації, регулювання та відповідальності суб'єктів медійної сфери.

Новий Закон [1] передбачає ліцензування суб'єктів медіа, які використовують радіочастотний ресурс, обов'язкову реєстрацію в період воєнного стану друкованих медіа, реєстрацію медіа без використання радіочастотного ресурсу та добровільну реєстрацію онлайн медіа. Таким чином з початку дії Закону «Про медіа» [1] кількість суб'єктів медіа Рівненської області зросла в 5 разів.

Стан медіаринку у регіоні демонструє поступове кількісне зростання, особливо в сегменті друкованих та онлайн-медіа. Якщо на початку 2022 року в

області працювало 13 ліцензіатів Національної ради, то станом на 15 вересня 2025 року на території області здійснюють діяльність 60 суб'єктів, яким присвоєно понад 100 ідентифікаторів на різні види діяльності в інформаційній галузі.

Стан медіагалузі Рівненської області у 2022 році

2022 рік став періодом мобілізації регіонального медіапростору під потреби воєнного часу. На території області діяло 13 суб'єктів місцевих медіа, серед яких:

- 5 радіостанцій,
- 4 телекомпанії,
- 4 провайдери програмної послуги.

Характерною була обмеженість ресурсної та інфраструктурної бази, адже значна частина мовників працювала в умовах нестабільного фінансування, браку технічного обладнання та загроз руйнування інфраструктури.

Разом із тим, навіть за цих умов медіа забезпечували оперативну комунікацію органів влади з населенням, інформування про безпекову ситуацію та протидію поширенню дезінформації.

Трансформація медіапростору у 2023 році після ухвалення Закону «Про медіа» [1]

Запровадження нового Закону України «Про медіа» [1] у 2023 році стало ключовою точкою розвитку медіасфери Рівненщини. Кількість суб'єктів у сфері медіа в області зросла до 23, що майже удвічі більше порівняно з 2022 роком. Структура медіаринку набула такого вигляду:

- 4 телекомпанії
- 5 радіостанцій,
- 1 онлайн-медіа,
- 10 друкованих видань,
- 3 провайдери аудіовізуальних сервісів (ПАС).

Важливою тенденцією стало також розширення географії мовлення місцевих телекомпаній і радіостанцій на території області: телеканали «Сфера-TV» та «ITV MEDIA GROUP» розширили мовлення на півночі області (Вараський та Сарненський райони) (Додаток А); місцеве радіомовлення, радіо «RESPECT», з'явилося у Радивиліві; у Дубно розпочато мовлення у локальному цифровому мультиплексі, де почала мовити місцеві телекомпанії ПП ТРК «Сфера-TV» та ТОВ ТРК «РИТМ». Загалом 2023 рік позначився інституційним перезавантаженням галузі, появою нових формально зареєстрованих суб'єктів і приведенням діяльності існуючих мовників у відповідність до вимог європейських норм.

Динамічне зростання медіасфери у 2024 році

У 2024 році кількість суб'єктів у сфері медіа збільшилася до 42, що свідчить про прискорений розвиток регіонального медіаринку та розширення локального інформаційного контенту.

Структура медіагалузі у 2024 році це:

- 10 аудіовізуальних медіа
- 24 суб'єкта друкованих видань,
- 6 онлайн-медіа,
- 2 ПАС

У цей період радіомовлення розширилось на південь області. У Рівному та селі Копань Дубенського району запрацювало місцеве FM-радіо «Сфера- FM».

Таким чином, саме у 2024 році відбулося формування системної мережі локального мовлення, що забезпечує оперативний доступ населення до перевіреної інформації в умовах воєнного стану.

І вже у 2025 році, підсумовуючи всі показники, ми спостерігаємо подальші темпи розвитку регіональної медіагалузі. Кількість зареєстрованих суб'єктів зросла до 60, що у п'ять разів більше, ніж у 2022 році.

Структура медіаринку у 2025 році:(Додаток Б, В)

- 4 телекомпанії,
- 6 радіостанцій,
- 3 провайдери аудіовізуальних сервісів,
- 11 онлайн-медіа,
- 36 друкованих медіа, серед яких: 32 газети, 11 наукових збірників, 22 журнали (усього 65 окремих друкованих видань).

Різке збільшення кількості онлайн і друкованих медіа свідчить про зростання потреби громад у локальній інформації, лібералізацію регуляторних процедур, розвиток журналістики, активізацію діяльності культурних, освітніх та наукових інституцій області. Поглиблюється також медіаприсутність у малих громадах, що сприяє підвищенню інформаційної доступності та стійкості регіону.

Загальні тенденції розвитку медіагалузі Рівненщини.

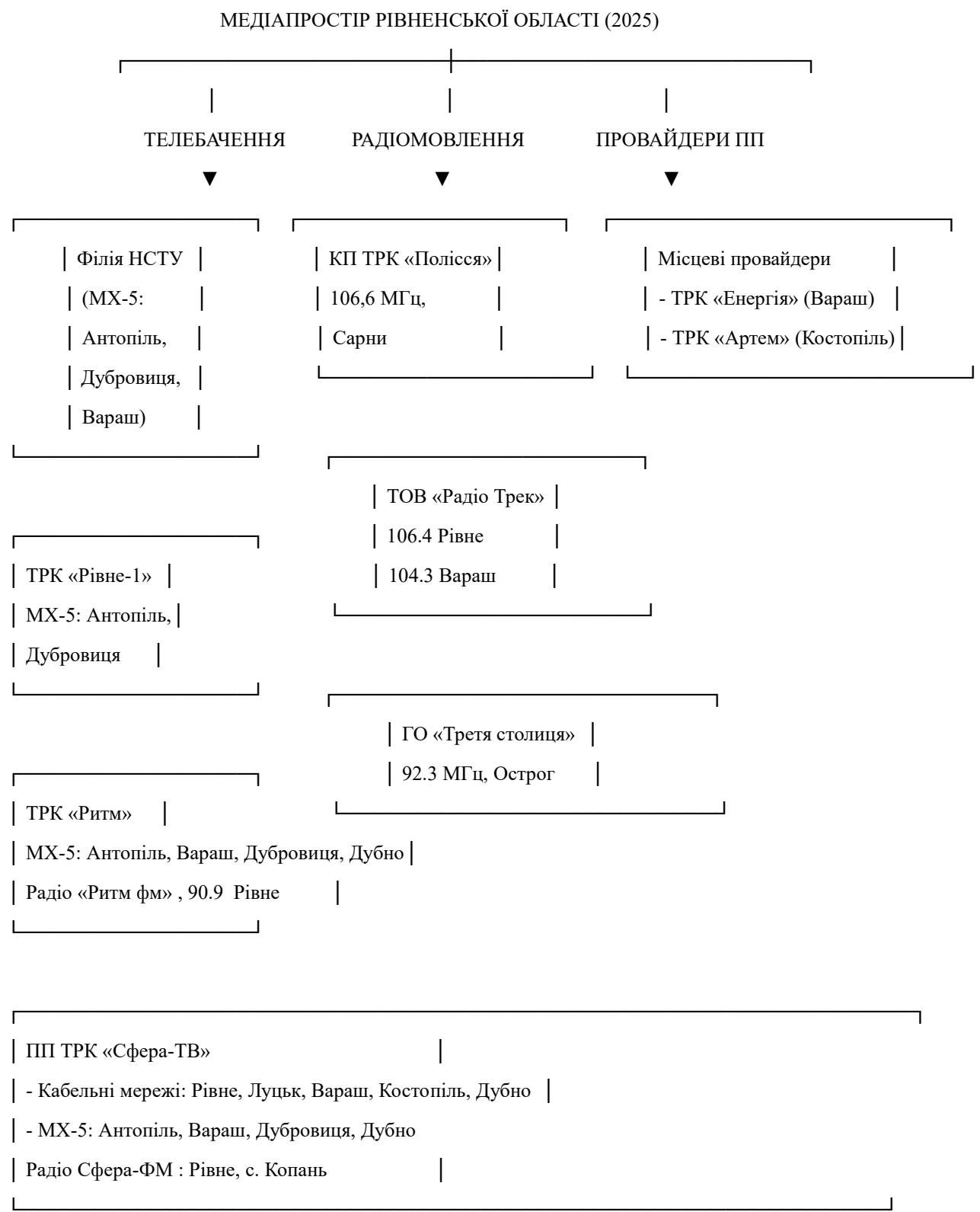
На основі аналізу динаміки 2022–2025 років можна виділити кілька ключових тенденцій:

1. Стрімке зростання кількості медіасуб'єктів. З 13 у 2022 році до 60 у 2025 році (+400%). Це найвищі темпи серед багатьох західних регіонів України.
2. Активний розвиток локального мовлення. Мовлення телеканалів і радіостанцій поширюється у нові громади (Дубно, Радивилів, Вараш, Сарни, Дубровиця, Зарічне).
3. Домінування друкованих та онлайн-медіа. У 2023-2025 роках саме ці сегменти демонструють найвищу динаміку росту.
4. Цифровізація та мультимедійність. Більшість традиційних медіа переходять на мультимедійні платформи, збільшуючи охоплення аудиторії.

Структура медіапростору Рівненської області. (Додаток Б, В)

У сфері аудіовізуальних медіа структура залишається стабільною: на території області працюють як регіональні, так і місцеві телерадіокомпанії: це АТ НСТУ «Суспільне Рівне», ТОВ ТРК «Рівне-1», ТОВ ТРК «Ритм» та ПП «ТРК

Сфера-ТВ», ТОВ «РАДІО ТРЕК», КП ТРК «Радіо Полісся», ГО «ТРЕТЯ СТОЛИЦЯ».

Важливо відзначити, що у 2023-2024 роках кількість суб’єктів медіа зросла найбільше, що пов'язано з активізацією процесів реєстрації медіа в межах нового

законодавства[17,18,19] та проведення Національною радою конкурсів на право здійснювати мовлення на вільних каналах мовлення.

Особливості функціонування медіа в умовах війни.

З початком повномасштабної агресії РФ медіасфера регіону працює в режимі посиленої інформаційної відповідальності. Вже у 2022 році всі мовники перейшли на інформаційний формат із домінуванням офіційно підтвердженої інформації, транслюючи на своїх каналах телемарафон «Єдині новини», а також забезпечуючи трансляцією сигналів тривоги та повідомлень цивільної оборони.

Діяльність представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області

Відповідно до ст. 83 ЗУ «Про медіа» [1]: Для забезпечення виконання повноважень Національної ради в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі призначаються представники Національної ради. Для організаційного, правового, інформаційного забезпечення діяльності представника Національної ради та забезпечення виконання ним визначених цим Законом повноважень створюється секретаріат представника Національної ради. Представник та працівники секретаріату представника Національної ради є державними службовцями апарату Національної ради та виконують службові функції згідно з Положенням про представника Національної ради. Положення про представника Національної ради затверджується Національною радою.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
20.02.2025 № 369

ПОЛОЖЕННЯ
про представника Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення в Автономній Республіці Крим,
областях, містах Києві та Севастополі

I. Загальні положення

1. Представник Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – представник Національної ради) є державним службовцем відділу регіонального розвитку управління контролю, аналізу та регіональної політики департаменту контролю, аналізу, стратегічного та регіонального розвитку апарату Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада).

Представник Національної ради безпосередньо підпорядковується начальнику відділу регіонального розвитку управління контролю, аналізу та регіональної політики департаменту контролю, аналізу, стратегічного та регіонального розвитку.

Координацію роботи представника Національної ради здійснює член Національної ради відповідно до визначеного Національною радою розподілу функціональних обов'язків через заступника директора департаменту контролю, аналізу, стратегічного та регіонального розвитку – начальника управління контролю, аналізу та регіональної політики.

2. Для організаційного, правового, інформаційного забезпечення діяльності представника Національної ради та забезпечення виконання ним визначених законодавством повноважень створюється секретаріат представника Національної ради (далі – секретаріат представника).

Секретаріат представника безпосередньо підпорядковується представнику Національної ради та начальнику відділу регіонального розвитку управління контролю, аналізу та регіональної політики департаменту контролю, аналізу, стратегічного та регіонального розвитку. Працівники секретаріату представника є державними службовцями відділу регіонального розвитку управління контролю, аналізу та регіональної політики департаменту контролю, аналізу, стратегічного та регіонального розвитку апарату Національної ради.

3. Представник Національної ради та секретаріат представника у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про медіа» та іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, рішеннями Національної ради, Регламентом Національної ради, Стратегією діяльності Національної ради, наказами і розпорядженнями голови Національної ради та керівника апарату

Представником Національної ради у 2021 році було призначено Лілію Гринюк, а у 2025 році рішенням Національної ради було продовжено термін перебування на цій посаді, терміном на 4 роки.

Представник Національної ради у Рівненській області виконує ключову роль у регуляції регіонального медіасектору, забезпечуючи:

- моніторинг дотримання законодавства та ліцензійних умов ліцензіатів та реєстрантів;
- контроль мовних квот та відповідності контенту вимогам інформаційної безпеки;
- взаємодію із СБУ, Нацполіцією та органами влади з питань протидії дезінформації та медіаправопорушенням.

До представницьких інтересів Національної ради відносяться участь у регіональних заходах, конференціях, робочих групах, інформування громадськості та медіаспільноти про рішення і політику Національної ради.

Повномасштабне військове вторгнення російської армії на територію України кардинально вплинуло на роботу представництва Національної ради у Рівненській області. Разом із основними завданнями за цей час було вирішено ряд поставлених задач, викликаних певними обставинами та подіями, пов'язаних з початком повномасштабної війни. Упродовж 2022 року увага представника Національної ради у Рівненській області була спрямована на посилення захисту національних інтересів в телерадіопросторі регіону.

За цей час на державному рівні було ухвалено ряд законодавчих норм, які обмежили кількість російського контенту в ефірі. Таким чином зросла кількість україномовних пісень, а ведучі програм та передач перейшли виключно на українську мову.

Національна рада в свій час обмежила трансляцію на території України іноземних програм, які не є адаптованими до вимог європейських стандартів та несуть загрозу національній безпеці.

Якщо через цю призму розглядати Рівненщину, то область була і залишається в лідерах по виготовленні україномовного контенту. Жодна із телерадіоорганізацій краю за ці роки не порушила законодавство щодо частки українських пісень в ефірі. Про це свідчать планові щоквартальні моніторинги. Не зафіксовано жодного випадку використання мови ворожнечі в медіа.

Вже в перші дні повномасштабної війни стало зрозуміло, що система сповіщення, розроблена попередньо, не діє в реальних умовах і тоді представником Національної ради разом з керівництвом області було пропрацьоване і налагоджено інформаційне сповіщення населення про загрозу з повітря. В ефірі кожного місцевого телемовника та радіостанції при виникненні надзвичайної ситуації звучить сигнал тривоги та повідомлення про небезпеку. З перших днів війни всі медійники перейшли на інформаційний формат мовлення, організували власні марафони і подавали найнеобхіднішу інформацію з офіційних джерел, озвучували лише перевірені факти та тримали в курсі всіх подій.

Про важливість роботи радіостанцій та телебачення ми ще раз переконались коли ворог вирішив залишити нас без радіо та телемовлення і як наслідок без джерела інформації, коли було нанесено ракетні удари по телевізійних вежах країни. 14 березня 2022 року двома ракетними ударами було зруйновано телестанцію в Антополі. Тоді від рук агресора загинули нацгвардійці. Значна частина населення області залишилась без цифрового наземного мовлення та радіосигналу. Це 32 програми телебачення та 16 каналів радіомовлення. Завдяки злагодженим діям фахівців Концерну РРТ, працівників ДСНС та керівництва обласної військової адміністрації вдалося відновити трансляцію сигналу мовників вже за декілька днів. Це не означає, що в ці декілька днів область знаходилася у інформаційному вакуумі. Були використані альтернативні джерела інформування населення: через додатки в інтернет мережі, онлайн трансляції ефірів телеканалів та радіостанцій, а кабельні мережі налаштували пряму доставку сигналу від студій.

Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення від 24 лютого 2022 року жодного дня не припиняла працювати та надала всю можливу допомогу мовникам. Було знято кодування для українських телеканалів на супутниках і нині низка каналів доступні для вільного перегляду. Було прийнято рішення дозволити ліцензіатам відступити від виконання програмної концепції, дозволити транслювати загальнонаціональний телемарафон «Єдині новини». Багатьом мовникам став у нагоді масштабний проєкт Media Change [9] з обміну контентом між телекомпаніями, який був запроваджений Національною радою ще на початку пандемії коронавірусу COVID-19. Цей проєкт став суттєвою підтримкою для місцевих та регіональних медіа і в час війни та неабияк популяризував власний творчий продукт місцевого мовника.

У серпні 2022 року філія АТ НСТУ «Рівненська регіональна дирекція» розпочала виробництво чотиригодинного прямоефірного блоку, який став частиною проєкту «Суспільне. Спротив». Він виходив в ефір щодня по буднях на всіх місцевих телеканалах Суспільного, в ефірі телеканалу «Суспільне Новини» та на ютуб-каналах. Місцевий мовник готував щогодини інформаційні випуски, здійснював включення наживо. До розмови залучали експертів, які допомагали знайти відповіді на запитання, що виникали у складних ситуаціях воєнного часу, аналізуючи суспільно-політичну ситуацію в державі та розповідаючи про ситуацію на фронті. Також журналісти розповідали історії взаємодопомоги та підтримки, історії захисників та їхніх родин, історії нашої боротьби за перемогу.

Упродовж 2022 року було здійснено ряд організаційних заходів, вирішено низку важливих питань. Зокрема спільно з відділом зв'язків з медіа та суспільними інституціями Національної ради на початку року було організовано та проведено тренінг для керівників, журналістів, редакторів електронних медіа області «Інформуй відповідально!». Постійно тривала комунікація з керівництвом Рівненської ОДА Віталієм Ковалем щодо питання інформбезпеки на прикордонні Рівненщини, з представниками управління СБУ та управління по боротьбі з кіберзлочинністю в області, щодо інформбезпеки в регіоні. У цей період було організовано постійну комунікацію з керівниками місцевих телерадіоорганізацій, щодо мовлення у Дні пам'яті, долучення мовників до

інформаційного телемарафону «Єдині новини», надано допомогу ліцензіатам у підготовці документів щодо відступу від програмної концепції, розширення території мовлення, змін до діючої ліцензії чи анулювання документа.

В цей період була надана допомога провайдером програмної послуги в отриманні прямого сигналу від мовників, який до атаки вони брали з вежі в Антополі.

Враховуючи всю загрозу інформбезпеці області, наявність спільного кордону з Білоруссю, за погодженням голови Рівненської ОДА, з дозволу Національної ради, з узгодження всіх технічних питань із оператором цифрового мовлення «Зеонбуд» вдалося розширити цифрове мовлення окремих телеканалів від 50 до 100%. З квітня 2022 року жителі північних районів області мають доступ до перегляду всіх місцевих каналів у цифровому форматі T2. Вдалося розширити територію мовлення двох місцевих телерадіокомпаній. ТОВ ТРК «РИТМ» та ПП «ТРК «Сфера-ТВ» з 2022 року здійснюють мовлення на каналах у МХ-5 з трьох передавальних центрів Рівненщини.

Попри повномасштабну війну в Україні, важкий фінансовий стан медійників, ГО «Медіа-Центр «Третя столиця» вийшла в ефір у м. Острог Рівненської області на частоті 92.3 МГц. Ліцензію НР мовник отримав в листопаді 2021 року. На частоті 99.2 МГц в с. Антопіль вийшла в ефір радіостанція «Культура».

У 2023 році діяльність представника, окрім здійснення контролю діяльності медіа, була спрямована на впровадження Закону «Про медіа» [1], а також підтримку ліцензіатів в умовах воєнного стану, включно з комунікацією щодо використання механізмів тимчасового відступу від програмних концепцій, допомога при реєстрації медіа.

У 2024 році акцент змістився на:

- реєстрацію нових видів медіа,
- розширення покриття цифрового теле- та радіомовлення,
- аудит дотримання стандартів прав людини у контенті,

- моніторинг на предмет дотримання гендерного балансу в медіа (Додаток Г),
- підвищення медіаграмотності журналістів регіону

Розвиток інфраструктури мовлення. У 2024 році завдяки розгортанню цифрових мультиплексів (МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5, МХ-7 та локального) цифровий сигнал покриває близько 95% території області. Це є суттєвим прогресом порівняно з 2022 роком, коли доступ до DVB-T2 мав лише 75% населення регіону.

Таким чином, медіа-сфера Рівненської області у 2022–2024 роках продемонструвала зростання цифровізації й онлайн-сегменту, підвищення ролі локальних редакцій у громадському сектор, зміцнення регіональної системи інформаційної безпеки, активну імплементацію законодавчих норм ЄС у сфері регулювання медіа.

Діяльність представника Національної ради стала ключовим механізмом стабільності, контролю та розвитку медіапростору регіону в умовах воєнного стану.

У сфері протидії зовнішній пропаганді та забезпечення інформаційної безпеки (прикордонний вимір):

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
Блокування ворожого мовлення	У 2023 році було успішно вирішено проблему з поширенням російської та білоруської пропаганди на прикордонних територіях Рівненщини. Докладено зусиль для наповнення прикордоння з республікою Білорусь українськими	Це прямий механізм державного регулювання для забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану, що стосується прикордонного регіону.

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
	телеканалами. За результатами моніторингу у 2023 році було зафіксовано вісім білоруських телеканалів у прикордонній зоні.	
Координація з ОВА	Регулярне обговорення питань мовлення місцевих медіа на прикордонні та можливостей розширення території українського мовлення з представниками Рівненської обласної військової адміністрації (Рівненської ОВА).	Демонстрація налагодженої системи взаємодії органу державного регулювання (Нацрада) та місцевої влади (ОВА) для оперативного реагування на виклики війни.

У сфері реалізації Закону України «Про медіа» [1] та регуляторної діяльності:

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
Реєстрація суб'єктів медіа	Проведено масштабну роботу з реєстрації суб'єктів медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (набув чинності 31 березня 2023 року).	Ілюстрація перехідного процесу та адаптації механізмів державного регулювання до нового законодавчого поля під час війни.
Роз'яснювальна робота щодо друкованих медіа	Проведення брифінгів та зустрічей, де наголошувалося, що	Приклад застосування регуляторних норм в умовах воєнного стану для контролю

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
	видання та розповсюдження друкованих медіа без реєстрації на час воєнного стану заборонено .	інформаційного поля. Зафіксовано, що друковані видання Рівненщини перереєструвалися згідно з новим законом.
Статистика реєстрації	Станом на 15 вересня 2025 року, вже зареєстровано понад 60 суб'єктів медіа Рівненської області, що працюють у регіоні.	Конкретний показник ефективності роботи регіонального представника у впровадженні нового регуляторного механізму.

У сфері дотримання стандартів мовлення та медіаграмотності:

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
Контроль за стандартами	Робочі зустрічі з керівництвом місцевих медіа щодо дотримання мовних квот ; виконання правил ведення мовлення у Дні пам'яті ; законодавчих вимог щодо розміщення реклами; дотримання гендерного балансу у передачах.	Демонстрація механізму контролю за якістю контенту та просуванням національних цінностей у медіапросторі навіть під час війни.
Боротьба з фейками	Участь у заходах, присвячених медіаграмотності та протидії дезінформації (наприклад, пресцентрі «Рівне Онлайн» шукали «Протиотруту від фейків»).	Підтвердження того, що державне регулювання включає не лише контроль, а й освітні та превентивні механізми для зміцнення

Напрямок роботи	Зміст діяльності та результат	Актуальність для магістерської роботи
		інформаційної стійкості суспільства.

Ці приклади надають чіткі фактичні дані, які підтверджують, що повноваження представника Національної ради у Рівненській області активно використовуються як інструмент державного регулювання для забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану.

Забезпечення інформаційної безпеки в Рівненській області в умовах повномасштабної війни вимагає комплексної та оперативної взаємодії між центральними державними органами, обласною військовою адміністрацією (ОВА) та місцевою медіаспільнотою. Ця взаємодія є ключовим регіональним механізмом протидії зовнішній агресії та внутрішнім дестабілізуючим факторам.

2.2 Регіональні практики забезпечення інформаційної безпеки в умовах війни. Взаємодія державних органів, місцевої влади та медіа у протидії інформаційним загрозам

Діяльність представника Нацради в Рівненській області Лілії Гринюк у період воєнного стану чітко демонструє оперативну реалізацію повноважень, спрямованих на захист інформаційного простору, особливо з огляду на прикордонне розташування регіону.

Взаємодія з місцевими органами влади полягає у співпраці з Рівненською обласною військовою адміністрацією, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами та іншими установами для координації дій у сфері інформаційної безпеки.

З метою сприяння інформаційній безпеці представник медіарегулятора здійснює контроль за недопущенням поширення інформації, що містить загрози національній безпеці, заклики до насильства, розпалювання ворожнечі, а також

російської пропаганди, що є критично важливим в умовах воєнного стану. Якщо проаналізувати діяльність чинного представника Нацради в Рівненській області в період воєнного стану, то вона набула особливої ваги після повномасштабного вторгнення, трансформувавшись у частину механізму забезпечення інформаційної безпеки регіону. Основними напрямками роботи в цей час стали: моніторинг та протидія дезінформації; посилений моніторинг ефіру місцевих медіа з метою виявлення контенту, який може містити ворожу пропаганду, дезінформацію (фейки) чи створювати панічні настрої; фіксація порушень, пов'язаних із поширенням забороненого російського контенту чи висловлювань, що виправдовують агресію; надання місцевим медіа роз'яснень щодо особливостей мовлення та обмежень воєнного стану, зокрема щодо висвітлення військової інформації.

Допомога у підготовці документації задля переоформлення чи продовження ліцензії, тимчасових дозволів на мовлення, внесення змін до Реєстру суб'єктів мовлення стало поширеною практикою для забезпечення стійкості інформаційного поля.

Взаємодія з медіаспільнотою та Рівненською ОВА – це організація та участь у нарадах задля оперативної координації інформаційної політики. Це проведення роз'яснювальної роботи щодо нововведень у законодавстві (наприклад, перехід від Закону «Про телебачення і радіомовлення» до Закону «Про медіа») та правил діяльності в умовах надзвичайного режиму. Це організація освітніх заходів з підвищення медіаграмотності та стандартів журналістики воєнного часу. Це діяльність у соціальних мережах (наприкладі Facebook), а саме використання офіційної сторінки, як оперативного каналу комунікації для інформування медіаспільноти та громадськості про рішення Нацради, законодавчі зміни та виявлені порушення. Публікація звітів про проведені моніторинги та робочі зустрічі забезпечує прозорість діяльності та слугує додатковим інструментом попередження порушень.

Підтримка стійкості медіа. У рамках своїх повноважень, місцева влада сприяє логістичній та технічній підтримці регіональних медіа, забезпечуючи їх засобами

безперебійного електропостачання, паливом до генераторів. Така підтримка є критично важливою, оскільки безперервність мовлення українських медіа є невід'ємною частиною захисту інформаційного простору.

З огляду на те, що Рівненщина межує з Білоруссю, регіональні практики набувають особливого значення у сфері захисту прикордонного мовлення. Однією з найважливіших практичних ілюстрацій ефективного державного регулювання є системна робота представника Національної ради та місцевих органів влади щодо блокування поширення сигналів російських та білоруських телерадіоканалів у прикордонних районах. Фіксація факту, що до 2023 року в прикордонній зоні поширювалося до восьми білоруських каналів, та подальше успішне вирішення цієї проблеми, свідчить про оперативне застосування механізмів для нейтралізації зовнішньої пропаганди.

Розширення українського мовлення. Спільно з Концерном РРТ та Нацрадою, вживаються заходи щодо розширення зони покриття українських радіо- та телеканалів у прикордонних громадах. Ця практика має на меті витіснення пропагандистських наративів за рахунок забезпечення населення якісним та доступним національним контентом.

Регіональні медіа Рівненщини відіграють не лише роль ретранслятора офіційної інформації, але й активного учасника системи інформаційної безпеки через механізми саморегуляції та співпраці з громадськими інституціями. Дотримання "кодексу воєнного часу". Місцеві журналісти та редакції переважно самостійно дотримуються неформальних, але критично важливих обмежень: нерозголошення інформації про пересування військової техніки, незйомка об'єктів критичної інфраструктури та утримання від висвітлення наслідків прильотів до офіційного дозволу влади. Це демонструє високий рівень свідомості та громадянської відповідальності медіаспільноти.

Посилення медіаграмотності. У співпраці з громадськими організаціями (наприклад, Інститут масової інформації) та освітніми закладами, рівненські журналісти беруть участь у заходах, спрямованих на підвищення медіаграмотності населення. Спільні ініціативи, як-от обговорення

«Протиотрути від фейків», є прикладом превентивної роботи, що вчить громадян критично оцінювати інформацію та самостійно протидіяти ворожим маніпуляціям.

Контроль за контентом та стандартами. Взаємодія з представником Нацради також зосереджена на підвищенні якості контенту. Це включає обговорення дотримання мовних квот і гендерного балансу, що є важливим для збереження національної ідентичності та культурного простору, які також є цілями ворожих інформаційних атак.

Таким чином, регіональні практики забезпечення інформаційної безпеки в Рівненській області ґрунтуються на тристоронній моделі: регулювання (Національна рада), координація (Рівненська ОВА) та саморегуляція (медіа), що дозволяє ефективно протистояти інформаційним загрозам у динамічних умовах війни.

Ось конкретний приклад взаємодії державних органів у Рівненській області, який стосується спільного протистояння інформаційній агресії на кордоні з Білоруссю. Ця практика ілюструє, як регуляторна функція (Нацради) поєднується з координаційною функцією (ОВА).

1. Виявлення та фіксація загрози (Функція Нацради)

Моніторинг: Представник Національної ради в Рівненській області здійснює регулярний моніторинг ефіру у прикордонних районах. Під час воєнного стану такий моніторинг стає цільовим і зосереджується на виявленні стороннього, несанкціонованого мовлення, зокрема сигналів з території Білорусі та РФ.

Фіксація: У 2023 році було зафіксовано поширення білоруських телеканалів, які транслюють державну пропаганду та наративи, що виправдовують російську агресію. Ця інформація є доказовою базою для подальших регуляторних та технічних дій.

Інформування: Представник Нацради оперативно інформує центральний апарат Національної ради та, що критично важливо, Рівненську обласну

військову адміністрацію та управління СБУ в області про результати моніторингу.

2. Прийняття та реалізація рішення (Функція ОВА та Нацради)

Координація: Рівненська ОВА, як орган, що відповідає за безпеку та координацію на місцевому рівні, залучає до вирішення проблеми інші зацікавлені сторони: представників Держспецзв'язку, Концерну РРТ (який відповідає за технічне мовлення) та військових.

Технічні заходи: На основі результатів моніторингу Нацради та координації ОВА, Концерну РРТ вживаються технічні заходи. Розширення покриття українських національних та регіональних мовників у прикордонній смузі – один із результативних методів.

Результат: Успішне вирішення проблеми, як було зазначено, шляхом суттєвого зменшення проникнення білоруського мовлення на територію рівненських громад. Це є прямим, вимірюваним результатом синергії регуляторного та виконавчого механізмів.

2.3 Механізми протидії дезінформації та пропаганді на прикладі Рівненської області

Протидія дезінформації та пропаганді на регіональному рівні в умовах воєнного стану реалізується через багаторівневу систему механізмів, що охоплює державне регулювання, технічні заходи та підвищення медіаграмотності населення.

1. Регуляторно-правові механізми (Державний контроль). Ці механізми ґрунтуються на повноваженнях Національної ради та забезпечуються регіональним представником.

Моніторинг та санкції відповідно до Закону «Про медіа» [1]. Представник Національної ради здійснює постійний моніторинг контенту місцевих медіа для виявлення ознак поширення російської агресивної риторики, виправдання військових злочинів або закликів до насильства. У разі виявлення таких порушень, Національна рада, згідно з новим законодавством, має право

застосовувати санкції (зокрема, штрафи та скасування реєстрації) до суб'єктів, що є потужним інструментом превентивного контролю.

Забезпечення прозорості власності. Вимога прозорості структури власності медіа, закріплена законодавчо, ускладнює ворожим агентам приховане фінансування або контроль над регіональними медіа, запобігаючи використанню їх як платформ для дезінформації.

Блокування технічних джерел пропаганди. Спільно з правоохоронними органами та Держспецзв'язку, вживаються заходи щодо блокування доступу до вебсайтів, соціальних мереж та месенджер-каналів, які систематично поширюють російську пропаганду та фейки, тим самим знижуючи їхнє проникнення у регіональний інформаційний простір.

2. Техніко-захисні механізми (Фізична протидія). Ці механізми спрямовані на технічне витіснення ворожого інформаційного сигналу з території Рівненської області.

Боротьба з транскордонним мовленням. З огляду на прикордонне розташування регіону, одним із найважливіших механізмів є збільшення кількості українських мовників на цій території. Це дозволяє «заглушити» або суттєво зменшити якість прийому ворожих (білоруських/російських) радіо- та телесигналів у прикордонних громадах, заміщуючи їх національним контентом.

Підтримка стійкості української інфраструктури. Рівненська ОВА спільно з медіа сприяє забезпеченню енергетичної та технічної стійкості місцевих мовників (наприклад, через надання генераторів). Запобігання відключенню місцевого радіо та телебачення гарантує, що населення навіть під час масованих обстрілів не залишиться без українського джерела інформації, що є критичним для запобігання паніці.

3. Освітньо-комунікаційні механізми (Стійкість суспільства). Ці механізми формують у населення навички критичного мислення, що є найкращим «імунітетом» проти дезінформації. Рівненська обласна військова адміністрація запровадила практику оперативних та регулярних комунікацій через регіональні

медіа та власні офіційні канали. Це гарантує, що перевірена, єдина офіційна позиція щодо військової ситуації, мобілізації чи цивільного захисту домінує в інформаційному полі, витісняючи панічні чутки.

Співпраця з громадським сектором та освітою. На Рівненщині активізувалася співпраця з освітніми закладами та громадськими організаціями для проведення тренінгів, семінарів та освітніх кампаній з медіаграмотності. Ці заходи орієнтовані насамперед на вразливі групи населення (літні люди, внутрішньо переміщені особи) та молодь, навчаючи їх ідентифікувати фейки, маніпуляції та пропагандистські наративи.

Роль регіональних журналістів. Місцеві медіа, окрім поширення офіційної інформації, активно створюють власні контрпропагандистські проєкти, які викривають та аналізують дезінформаційні повідомлення ворога, адаптуючи складні геополітичні наративи до місцевого контексту. Це перетворює журналістів із пасивних ретрансляторів на активних фактчекерів на рівні регіону. Ці механізми в сукупності створюють захисний інформаційний периметр навколо Рівненської області, що дозволяє не лише реагувати на інформаційні загрози, а й формувати стійкість суспільства до них.

Висновки до Розділу 2

Аналіз механізмів державного регулювання медіа-сфери Рівненської області в умовах повномасштабного воєнного стану підтвердив критичну важливість регіонального рівня для забезпечення національної інформаційної безпеки.

Аналіз розвитку та регулювання медіасфери Рівненської області у 2022–2025 роках дає змогу констатувати, що регіональний інформаційний простір став важливим структурним елементом системи національної інформаційної безпеки України. Воєнний стан суттєво трансформував умови функціонування медіа, актуалізувавши потребу в оперативних, гнучких та ефективних механізмах державного регулювання. У таких умовах роль Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та її представника в області істотно зросла, перетворившись із суто регуляторної на координаційно-захисну.

По-перше, результати дослідження засвідчують динамічне зростання кількості суб'єктів медіа в області: з 13 у 2022 році до 60 у 2025 році. Ця зміна зумовлена як ухваленням Закону України «Про медіа» [1], так і зростанням потреби громад у локальній, оперативній і перевірній інформації. Найбільш прогресивними сегментами стали друковані та онлайн-медіа, що свідчить про зміцнення локальних інформаційних екосистем. Одночасно розширення території мовлення телерадіокомпаній сприяло більш рівномірному наповненню регіону українським контентом.

По-друге, упродовж воєнного стану суттєво посилилися регуляторні та наглядові функції державних органів, що діють у єдиній вертикалі інформаційної політики України. Представник Нацради в області забезпечує контроль за дотриманням мовних квот, правил розміщення реклами та вимог інформаційної безпеки, здійснював моніторинг контенту на предмет поширення російської пропаганди, мови ворожнечі чи фейкових повідомлень. Важливим є те, що за період воєнного стану не було зафіксовано порушень місцевими мовниками вимог щодо частки українських пісень, використання забороненого контенту або розпалювання ворожнечі, що свідчить про високий рівень професійності регіональної медіаспільноти.

По-третє, важливою регіональною практикою стало зміцнення технічного та інфраструктурного потенціалу медіагалузі. Відновлення мовлення після ракетного удару по телестанції в Антополі, розширення цифрового покриття до 95% території області, запуск локального мультиплексу та розвиток FM-радіо демонструють ефективну співпрацю Нацради, Рівненської ОВА, Концерну РРТ і місцевих мовників. У результаті навіть в умовах активних бойових дій на території країни Рівненщина не залишалася без українського телерадіомовлення.

По-четверте, регіон продемонстрував успішні практики протидії зовнішній інформаційній агресії, зокрема у прикордонних районах. Виявлення білоруських телеканалів, які поширювали пропагандистський контент, та подальше їх витіснення шляхом розширення українського мовлення є прикладом дієвого застосування державних механізмів інфобезпеки. Такий підхід свідчить про

результативність синергії регулятивних (Нацрада), координаційних (ОВА) та технічних (Концерн РРТ) рівнів.

По-п'яте, важливою складовою системи стало підвищення рівня медіаграмотності та комунікаційної культури журналістів і населення. Проведення тренінгів, консультацій, роз'яснювальних кампаній та фактчекерських заходів сприяло формуванню інформаційної стійкості громад. Місцеві медіа активно долучаються до навчальних ініціатив, дотримуються «кодексу воєнного часу» і самостійно застосовують практики саморегуляції, що свідчить про високий рівень професійного розвитку галузі.

Узагальнюючи вищезазначене, можна стверджувати, що медіасфера Рівненщини в умовах воєнного стану виступає комплексним механізмом забезпечення інформаційної безпеки, який поєднує три ключові рівні:

- Регуляторний - моніторинг, контроль, правозастосування, забезпечення дотримання Закону «Про медіа» [1].
- Координаційний - оперативна взаємодія з органами влади, силовими структурами, інфраструктурними операторами.
- Саморегуляційний - відповідальність редакцій, дотримання стандартів, участь у просвітницьких проєктах.

Саме завдяки такій триєдиній моделі Рівненська область змогла не лише зберегти стабільність медіапростору, а й значно посилити його, перетворивши на потужний інструмент протидії дезінформації та підтримки суспільної стійкості. Регіональний досвід Рівненщини демонструє, що ефективне державне регулювання медіа в умовах війни можливе лише за умови постійної взаємодії державних інституцій, місцевої влади та журналістської спільноти, які спільно забезпечують цілісність і захищеність інформаційного простору України.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАСФЕРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1 Проблематика та результати державного регулювання на державному та регіональному рівнях

У третьому розділі магістерської роботи основну увагу зосереджено на механізмах державного регулювання у сфері медіа як дієвого інструменту забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану на основі теоретичних положень і результатів аналізу сучасного стану медіасфери, проведеного в попередніх розділах. Особливу увагу приділено регіональному рівню реалізації державної медіаполітики на прикладі Рівненської області з урахуванням викликів і загроз воєнного часу.

Відповідно до повноважень та діяльності представника Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення в Рівненській області[1], згідно із нормативно-правовою базою, його діяльність спрямована на забезпечення реалізації державної політики та здійснення контролю у сфері аудіовізуальних (електронних) медіа на місцевому рівні. Ключові функції та повноваження представника це: контроль за дотриманням законодавства, здійснення нагляду за діяльністю суб'єктів у сфері медіа на території Рівненської області. Це включає моніторинг дотримання ліцензійних умов, вимог щодо контенту, мови, частки національного продукту, а також обмежень, пов'язаних із воєнним станом. До інформаційно-аналітичної роботи належить збір, узагальнення та аналіз інформації про стан розвитку медіапростору, технологічного забезпечення мовлення, щодо загроз, які існують в інформаційному просторі області.

Одним із ключових завдань для досягнення мети наукової роботи є дослідження сучасних загроз інформаційній безпеці України та способи їх нейтралізації.

Таким чином в третьому розділі досліджено роботу медіа та стан інформаційної безпеки області, зокрема на прикордонні з республікою Білорусь.

Державна програма впровадження цифрового телерадіомовлення [20] була спрямована на забезпечення поетапного, системного та узгодженого переходу від аналогового до цифрового способу наземного ефірного розповсюдження теле- і радіопрограм. Необхідність реалізації зазначеної Програми[20] зумовлювалася,

з одного боку, міжнародними зобов'язаннями України, що випливають з її членства в Міжнародному союзі електрозв'язку, а з іншого - об'єктивною потребою модернізації національного інформаційного простору відповідно до світових тенденцій розвитку телекомунікаційних технологій.

Впровадження цифрового телерадіомовлення створило передумови для подальшого розвитку вітчизняної медіагалузі та розширення можливостей щодо створення і поширення нових телеканалів. Перехід на цифрові технології сприяв збільшенню кількості доступних телеканалів і програм, що дозволило наблизити національні показники телерадіомовлення до рівня провідних країн Західної Європи та забезпечити інтеграцію України у загальноєвропейський інформаційний простір.

Важливим результатом реалізації Програми [20] стало забезпечення доступу широких верств населення до програм цифрового телерадіомовлення з використанням сучасних цифрових технологій, незалежно від територіального розташування. Це підвищило рівень інформаційної доступності та якості медіапослуг, а також сприяло задоволенню суспільних потреб у різноманітному та якісному контенті.

Крім того, впровадження цифрового мовлення створило сприятливі умови для розвитку конкурентного середовища на ринку телекомунікаційних послуг, зокрема у сфері телерадіомовлення. Активізація конкуренції позитивно вплинула на інвестиційну привабливість галузі, стимулювала залучення капіталу та впровадження інноваційних технологічних рішень.

Суттєвого значення набув і екологічно-економічний ефект Програми [20]. Зменшення вихідної потужності передавачів та зниження рівня їх енергоспоживання сприяли економії електроенергії й скороченню негативного впливу на навколишнє природне середовище. У сукупності зазначені результати свідчать про високу ефективність державної політики щодо впровадження цифрового телерадіомовлення та її важливу роль у забезпеченні сталого розвитку національної телекомунікаційної інфраструктури.

Державний кордон з Республікою Білорусь на території Рівненської області має протяжність понад 250 км. З Білоруссю межують Вараський та Сарненський райони області. Відсутність стовідсоткового покриття українським цифровим сигналом та суттєве розширення потужностей телекомунікаційних мереж сусідньої держави призвело до багаторічної присутності в ефірі білоруських та російських каналів мовлення на цій території.

На українсько-білоруському прикордонні Рівненщини у 2022 році були зафіксовані 9 іноземних телеканалів у цифровому форматі («Беларусь-1», «Беларусь-2», «Беларусь-3», «Беларусь-5», «ОНТ», «Столичное ТВ», «Мир», «НТВ–Белорусь», «РТР»), які транслювалися з сусідньої держави.

У 2013 році розпочалася реалізація Державної програми впровадження цифрового телемовлення в Україні[20], на трьох вежах Рівненської області встановили цифрові мультиплекси, які забезпечували трансляцію майже 30 українських телеканалів у форматі DVB-T2. Отримати цифровий сигнал мали можливість жителі нині Вараського, Сарненського та Рівненського районів. Ще однією технічною умовою для перегляду телевізійних програм та передач було наявність цифрового тюнера.

З метою недопущення обмеження доступу громадян до інформації держава передбачила механізми адресної підтримки соціально незахищених верств населення шляхом безоплатного забезпечення їх засобами приймання сигналів цифрового телерадіомовлення стандарту DVB-T2.

Нормативно-правовою основою реалізації зазначеної політики стала **постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 року № 245 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення населення засобами приймання сигналів цифрового телерадіомовлення»[21]**. У межах цієї постанови [21] було визначено організаційні, фінансові та процедурні засади використання бюджетних коштів, спрямованих на закупівлю та безоплатну передачу цифрових телетюнерів громадянам, які потребують державної соціальної підтримки. Постанова № 245 [21] закріпила принцип адресності допомоги та чітко

визначила коло осіб, які мали право на безоплатне отримання цифрових приймачів. До таких категорій, зокрема, належали малозабезпечені сім'ї, особи з інвалідністю, інваліди війни, а також сім'ї, що виховують дітей з інвалідністю. Забезпечення телетюнерами здійснювалося за принципом «один пристрій на одне домогосподарство», що дозволяло оптимізувати використання бюджетних ресурсів і забезпечити максимальне охоплення цільової аудиторії. Реалізація механізму забезпечення цифровими приймачами здійснювалася через систему органів соціального захисту населення, які виконували функції обліку, прийому заяв, перевірки відповідності заявників установленим критеріям та безпосереднього розподілу обладнання. Такий підхід забезпечував інституційну узгодженість державної політики у сфері соціального захисту та інформаційної доступності населення. Запровадження зазначених заходів мало важливе соціальне значення, оскільки сприяло збереженню універсального доступу до телерадіоінформації в період структурних змін у системі мовлення. Забезпечення соціально незахищених верств населення цифровими тюнерами розглядалося не лише як технічний захід у межах цифровізації, а й як елемент реалізації конституційного права громадян на інформацію та інструмент зменшення цифрової нерівності.

У науковому контексті державну політику з безоплатного забезпечення населення засобами приймання цифрового телерадіосигналу доцільно розглядати як приклад поєднання технологічної модернізації телекомунікаційної сфери з соціально орієнтованими механізмами публічного управління. Вона засвідчує прагнення держави забезпечити інклюзивний характер цифрового переходу та відповідність національної політики міжнародним стандартам у сфері інформаційного суспільства.

На території Рівненської області знаходиться вісім телевеж державного підприємства Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення, які здатні забезпечити покриття цифровим телесигналом всю територію області та надати можливість для розповсюдження радіосигналу. Проте до 2023 року для трансляції цифрового мовлення фактично було задіяно лише три вежі з восьми: у Дубровиці, Вараші та Антополі, на яких розміщені передавачі, що належать

провайдеру та оператору мереж цифрового телевізійного мовлення ТОВ «Зеонбуд». На кожній станції встановлено по 4 цифрові телевізійні передавачі, які забезпечують трансляцію програм у цифровому стандарті DVB-T2. Така кількість точок трансляції не здатна покрити область цифровим сигналом. Як свідчить неофіційна інформація – програми в цифровому стандарті DVB-T2 у 2020 році могли отримати лише 65-75% населення Рівненської області. Із відключенням аналогового телебачення жителі більшої частини густозаселених Млинівського та Радивилівського, повністю Демидівського районів залишилися без наземного ефірного телебачення. А жителі прикордоння з Білоруссю мали повний доступ до перегляду програм білоруських та російських телеканалів, які розповсюджувалися з вежі у сусідньому Пінську (Білорусь).

У травні 2018 року ТОВ «Зеонбуд» було видано технічні умови для встановлення у смт. Зарічне цифрового передавача мультіплексу MX-1, що могло значно покращити ситуацію з цифровим покриттям. Станом на сьогодні передавач на цій вежі не встановлено.

Одночасно залишається невирішеним питання добудови 110-метрової телевізійної вежі РТС «Копань» у Дубенському районі. Будівництво зупинилося у 2016 році на висоті 60 метрів. Концерн призупинив добудовувати об'єкт через недостатнє фінансування галузі. Вежа РТС «Копань» тривалий час знаходилась в переліку інвестиційних об'єктів Рівненської області.

У 2021-2023 роках за результатами моніторингів щодо наявності іноземного мовлення на територіях громад на прикордонні Рівненщини з Республікою Білорусь було зафіксовано 8 білоруських телеканалів (MX-1) цифрового наземного мовлення, а також 7 білоруських радіостанцій.

Сигнал окремих радіостанцій від кордону з Білоруссю фіксувався на відстані до 40 км по території Вараського та Сарненського районів. А білоруське цифрове телебачення можна було прийняти в радіусі 10-15 км від лінії кордону.

	Найменування та тип сигналу (радіо, ТБ)	Технічні параметри сигналу (частота,	Територія поширення

		аналог, цифра, інш.)	сигналу (глибина проникнення в км, населені пункти прийому)
1.	«Беларусь 1»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
2.	«ОНТ»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
3.	«Столичное телевидение»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
4.	«МИР»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення

			сигналу – до 15 км.
5.	«Россия РТР/Беларусь РТР»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
6.	«НТВ Беларусь»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
7.	«Беларусь 2»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
8.	«Беларусь 3»	МХ 1 (562 МГц)	сmt. Зарічне, Вараського району Рівненської області та прилеглі території, глибина проникнення сигналу – до 15 км.
9.	«Новое радио»	92.2 МГц	До 20 км від кордону

10 .	«Легенды ФМ»	92.9 МГц	До 20 км від кордону
11 .	«Юмор ФМ»	93.7 МГц	До 20 км від кордону
12 .	«Радиус ФМ»	102.0 МГц	До 40 км від кордону
13 .	«Радио Мир»	103.2 МГц	До 20 км від кордону
14 .	«ПервыйБеларусский канал»	104.5 МГц	До 20 км від кордону
15 .	«Культура»	106.8 МГц	До 30 км від кордону

3.2 Оцінка ефективності заходів інформаційної безпеки в умовах воєнного стану

З початком повномасштабної війни, у березні 2022 року, враховуючи всю загрозу інформбезпеці області, спільний кордон з Білоруссю, спільно - за погодженням голови Рівненської ОДА, з дозволу Національної ради, з узгодження всіх технічних питань із оператором цифрового мовлення «Зеонбуд» - вдалося розширити цифрове мовлення місцевих телеканалів від 50 до 100%. І з квітня жителі північних районів області отримали доступ до перегляду всіх місцевих каналів у форматі Т2. У 2022 році, у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської армії на територію України, Національною радою було призупинено проведення конкурсів на отримання ліцензій на мовлення. Конструктивним рішенням на той час стали тимчасові дозволи Національної ради на мовлення на вільних частотах та місцях в цифрових мультиплексах. Таким чином вдалося розширити територію мовлення місцевих телерадіокомпаній - ТОВ ТРК «РИТМ» та ПП «ТРК «Сфера-ТВ» (Додаток А). На підставі тимчасових дозволів в ефірі Рівненщини з'явилося радіо

ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТЕЛЕРАДІОСТУДІЇ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ, м. Київ «Армія FM», у Дубровиці, у с. Старики Сарненського району та у Рівненському районі і прилеглих територіях. Це суттєво посилило інформаційний простір регіону, забезпечивши оперативне інформування населення про безпекову ситуацію, дії органів державної влади та сил оборони, а також протидію інформаційним впливам з боку держави-агресора. Розширення покриття місцевого телерадіомовлення в умовах воєнного стану сприяло підвищенню рівня інформаційної стійкості прикордонних територій, зменшенню ризиків поширення дезінформації та зміцненню національної єдності.

Запровадження тимчасових дозволів Національної ради на мовлення на вільних частотах і в цифрових мультиплексах стало ефективним інструментом гнучкого державного реагування на надзвичайні виклики воєнного часу. Такий підхід дозволив забезпечити безперервність мовлення, розширити територію розповсюдження програм місцевих телерадіоорганізацій, а також інтегрувати у регіональний інформаційний простір загальнонаціональні мовники оборонного спрямування, зокрема радіо «Армія FM».

У південній частині області, в Дубенському районі, запрацював локальний мультиплекс Концерну РРТ з трьома програмами для місцевого мовлення. Потужність передавача у 0,01 кВт покриває лише невелику територію району. Тому південь області здебільшого залишається без програм місцевих мовників. На підставі ліцензій Національної ради на багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу у стандарті DVB-T2 у м. Дубно розпочали трансляцію своїх програм ДП «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «АВЕРС» ВАТ «КОРПОРАЦІЯ «АВЕРС», м. Луцьк Волинської обл. («АВЕРС») - 1 програма, обсяг мовлення – 24 години на добу та ТОВ «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ РІВНЕ 1», м. Рівне («РІВНЕ 1»), 2 програма. На 3 та 4 програмах мультиплексу, спочатку на підставі тимчасового дозволу медіарегулятора, а згодом і на підставі ліцензії Національної ради розпочали мовлення ПП «Сфера ТВ» та ТОВ «ТРК РИТМ»

У 2023 році за результатами проведеного конкурсу на отримання ліцензії на мовлення з використанням радіочастотного спектра на вільних каналах (програмах) мовлення ефірної багатоканальної електронної комунікаційної мережі МХ-5 (один канал (програма)) у с. Антопіль, м. Вараш, м. Дубровиця Рівненської області із місцевою/регіональною категорією покриття, ПП «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ СФЕРА-ТВ», м. Рівне отримала ліцензію Національної ради з правом мовлення на десять років. ТОВ «ТРК «РИТМ» отримала ліцензію Національної ради з правом мовлення десять років у м. Вараш та м. Дубровиця Рівненської області.

Це чітко демонструє те, як починаючи з 2022 року інформаційний простір Рівненщини постійно видозмінюється. Розширюється територія мовлення місцевих медіа, з'являються нові радіостанції, на медіаринок області «заходять» загальнонаціональні компанії, реєструються нові види медіа - друковані та онлайн.

Відповідно до Державної програми впровадження цифрового телемовлення в Україні [20] з вересня 2013 року і до червня 2023 року на території Рівненської області програми загальнонаціональних та регіональних телеканалів розповсюджувалися лише оператором комунікацій «Зеонбуд» з трьох передавальних центрів.

У межах реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки та розвитку телекомунікацій в Україні було ініційовано створення державної багатоканальної цифрової телекомунікаційної мережі МХ-7. Її запровадження стало відповіддю на актуальні виклики, пов'язані з необхідністю гарантування сталого та безперервного доступу населення до національного телемовлення, особливо в умовах воєнного стану та зростання інформаційних загроз.

Мережа МХ-7 побудована з використанням стандарту цифрового ефірного телебачення DVB-T2 у метровому діапазоні радіочастот, що дозволяє забезпечити значно ширше територіальне покриття та підвищену якість прийому сигналу порівняно з іншими мультиплексами. Оператором мережі визначено Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (Концерн РРТ), який

здійснив комплекс технічних і організаційних заходів із розгортання відповідної інфраструктури.

Функціонування мережі МХ-7 розглядається як важливий елемент державної телекомунікаційної інфраструктури, спрямований на посилення інформаційної стійкості держави, зменшення впливу зовнішніх інформаційних загроз та забезпечення інформаційної присутності України на всій території країни, включно з прикордонними та потенційно вразливими регіонами. У науковому вимірі МХ-7 може бути охарактеризована як приклад стратегічного використання цифрових технологій у системі публічного управління та національної безпеки.

Станом на 31 грудня 2023 року цифровим телевізійним сигналом було покрито майже 95% території Рівненської області. Це стало можливим завдяки введенню в дію мультимплексу МХ-7 - загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі.

Цифрові передавачі в області розміщено на шести об'єктах випромінювання: Антопіль, Кам'янка, Вараш, Дубровиця, Зарічне, Копань. А проникнення цифрового сигналу з сусідніх областей - Любешів, Луцьк, Горохів, Кременець, Шумськ, Славута, Звягель, Олевськ підсилює прийом програм мережі МХ-7 на території Рівненської області. За дослідженням фахівців Концерну нова телемережа покриває сигналом 95% території. 31 жовтня 2023 року був проведений конкурс на визначення переможців конкурсу на отримання ліцензії на мовлення з використанням радіочастотного спектра ефірної багатоканальної електронної комунікаційної мережі із загальнонаціональною категорією покриття (МХ-7). Станом на серпень 2025 року в цій цифровій мережі транслюються 9 українських загальнонаціональних телеканалів.

Моніторинг мовлення на прикордонних територіях передбачено Планом реалізації Стратегії Національної ради та Планом основних заходів на кожне півріччя 2025 року, затверджених Національною радою [9]. Моніторингом, який здійснила представниця медіарегулятора в області в серпні 2025 року на

прикордонні Рівненської області з Республікою Білорусь зафіксовано майже 50 українських телеканалів та 6 радіостанцій.

На півночі області розміщено три передавальні вежі Концерну РРТ, з яких транслюють програми українських телерадіомовників: у Вараші, Дубровиці та Зарічному. На телевежах у Вараші та Дубровиці телемовлення забезпечують цифрові мультиплекси ТОВ «Зеонбуд» (MX-1, MX-2, MX-3 та MX-5). Передавачі загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі MX-7 розміщено на усіх трьох вежах Концерну РРТ.

Станом на кінець 2024 року в цифровій мережі, розрахованій на 54 програми, транслювалося 48 телеканалів. Розподіл каналів за мультиплексами демонструє чітку структуру:

MX-1, MX-2, MX-3: Переважно загальнонаціональні комерційні канали, що забезпечують широке інформаційне та розважальне наповнення.

MX-5: Містить як загальнонаціональні, так і регіональні мовники, що є критично важливим для локальної інформаційної політики. Зокрема, у MX-5 мовлення здійснюють АТ НСТУ «Суспільне Рівне», ТОВ ТРК «Рівне-1», ТОВ ТРК «Ритм» та ПП «ТРК Сфера-TV».

MX-7: Нова стратегічна мережа, що включає канали Суспільного мовлення, «Рада», «Армія ТВ». Її створення спрямоване на підвищення стійкості державного мовлення та забезпечення інформацією у кризових умовах.

Локальний мультиплекс (Дубно): Невеликий мультиплекс у Дубенському районі (потужність 0,01 кВт), який забезпечує місцеве мовлення 4-ма програмами («АВЕРС», «РІВНЕ 1», «СФЕРА-TV», «ITV Media Group»). Його обмежена зона покриття вказує на дефіцит місцевого телевізійного мовлення у південній частині області.

Стан та покриття радіомовлення

На відміну від телебачення, радіомовлення в Рівненській області функціонує виключно в аналоговому FM-діапазоні. Це підкреслює його високу роль як резервного та найбільш доступного засобу оповіщення в умовах можливих перебоїв з електроенергією чи інтернетом.

Радіопрограми розповсюджуються через розгалужену мережу FM-передавачів, розташованих у ключових населених пунктах: Антопіль (основна вежа), Вараш, Дубровиця, Зарічне, Острог, Корець, Копань та Радивилів.

Домінування Суспільного мовлення: Практично все населення області має можливість слухати програми Національної Суспільної телекомпанії України (УР-1, «Українське радіо: Рівне», УР-2 «Промінь», УР-3 «Культура»).

Комерційний та спеціалізований сегмент: Представлений широким спектром загальнонаціональних комерційних мереж («Хіт-FM», «Люкс-FM», «Наше радіо», «Радіо MAXIMUM») та спеціалізованих мовників («Армія FM – військове радіо», «Радіо Марія»).

Місцеві та регіональні мовники: Важливу роль відіграють місцеві радіостанції, такі як «Радіо Трек – 106.4 ФМ» та «Сфера FM», а також програми КП ТРК «Полісся» (м. Сарни), що інтегровані в мережу Суспільного мовлення.

Системне здійснення моніторингів представництвом Національної ради в області на предмет діяльності медіа дає чітке підтвердження наявності чи відсутності теле та радіоканалів в ефірі.

За результатами проведених досліджень в селищі Зарічне та селі Серники Вараського району, а також в місті Сарни Рівненської області в мережі T2 зафіксовано загальноукраїнські, регіональні та місцеві програми. Також було зафіксовано програми іноземних медіа.

Моніторингом зафіксовано:

1. Перелік телевізійних каналів в цифровій телекомунікаційній мережі стандарту T2 в селищі Зарічне Рівненської області, станом на 15 серпня 2025 року:

	MX-1:	MX-2:	MX-3:	MX-5:	MX-7:
1	Перший	Новий	K1	5 канал	Перший
2	1+1 Україна	ТЕТ	K2	ТАК TV	Суспільне Культура
3	1+1	2+2	ZOOM	Відсутній	Рада

				сигнал	
4	Суспільне культура	M1	Прямий	Твій серіал	Армія ТБ
5	ICTV	НТН	Еспресо ТВ	Суспільне Рівне	Світ+
6	СТБ	МЕГА	XSport	Сфера ТВ	Світло
7	Інтер	ПлюсПлюс	Ентер фільм	ITV	Квартал
8	УНІАН	Ми - Україна +	Піксель	Рівне 1	Ми - Україна
9	Бігуді	Відсутній сигнал	Сонце		MEGOGO Спорт
1 0	Super+	ICTV2			Відсутній сигнал
11		ОЦЕ			Відсутній сигнал
1 2					Відсутній сигнал

2. В селі Серники Вараського району, яке розташовано найближче до кордону, окрім українських програм було зафіксовано слабкий сигнал деяких іноземних телеканалів.

	MX-1:	MX-2:	MX-3:	MX-5:	MX-7:	Іноземні канали
1	Відсутній	Новий	Відсутній	5 канал	Відсутній	Беларусь 5
2	1+1 Україна	ТЕТ	Відсутній	ТАК TV	Відсутній	Киномания
3	Відсутній	2+2	Відсутній	Відсутній	Відсутній	Беларусь 1

4	Відсутній	М1	Відсутній	Твій серіал	Відсутній	OMT
5	Відсутній	НТН	Відсутній	Суспільне Рівне	Відсутній	STV
6	Відсутній	МЕГА	Відсутній	Сфера ТВ	Відсутній	MIR
7	Відсутній	ПлюсПлюс	Відсутній	ITV	Відсутній	RTR Belarus
8	Відсутній	Ми - Україна +	Відсутній	Рівне 1	Відсутній	NTV Belarus
9	Відсутній	Відсутній	Відсутній		Відсутній	Belarus 2
1 0	Відсутній	ICTV2			Відсутній	Belarus 3
11		ОЦЕ			Відсутній	
1 2					Відсутній	

3. Перелік телевізійних каналів в цифровій телекомунікаційній мережі стандарту T2 в м. Сарни Рівненської області станом на 15 серпня 2025 року:

	MX-1:	MX-2:	MX-3:	MX-5:	MX-7:
1	Перший	Новий	K1	5 канал	Перший
2	1+1 Україна	ТЕТ	K2	ТАК TV	Суспільне Культура
3	1+1	2+2	ZOOM	Відсутній сигнал	Рада
4	Суспільне культура	М1	Прямий	Твій серіал	Армія ТБ
5	ICTV	НТН	Еспресо ТВ	Суспільне Рівне	Світ+

6	СТБ	МЕГА	XSport	Сфера ТВ	Світло
7	Інтер	ПлюсПлюс	Ентер фільм	ITV	Квартал
8	УНІАН	Ми - Україна +	Піксель	Рівне 1	Ми - Україна
9	Бігуді	Відсутній сигнал	Сонце		MEGOGO Спорт
1 0	Super+	ICTV2			Відсутній сигнал
11		ОЦЕ			Відсутній сигнал
1 2					Відсутній сигнал

Під час руху автомобіля, на ділянці шляху Сарни - Зарічне зафіксовано сигнал іноземних радіостанцій:

- «Новое» (92.2 МГц)
- «LEGENDY» (92.9 МГц)
- «YUMOR FM» (93.6 МГц)
- «Радио Столица» (94.1 МГц)
- «Радиус ФМ» (102.0 МГц)
- «Радио мир» (103.2 МГц)

Моніторингом радіочастотної мережі на шляху з міста Сарни до селища Зарічне Вараського району зафіксовано сигнал семи українських радіостанцій: радіо «Промінь», «Українське радіо», радіо «Культура», радіо «Перець FM», радіо «П'ятниця», «Радіо ТРЕК», «Армія FM» та «Львівська хвиля».

Варто зазначити, що сигнал українських теле- та радіопрограм, який вдалося зафіксувати, достатньо якісний.

За словами місцевих жителів - кількість програм, їхній перелік та впевнений прийом сигналу на цій території залежить від налаштувань

обладнання і антени приймача, місцевості та віддаленості від білоруських передавальних центрів.

Збільшення кількості українських телеканалів у цифровому ефірі прикордоння сприяло поступовому витісненню іноземних мовників, доступ до яких раніше забезпечувався як через ефірні передавачі суміжних держав, так і за допомогою технічних особливостей аналогового мовлення. Запровадження сучасних цифрових технологій у поєднанні з регуляторними рішеннями державних органів створило умови, за яких український телепростір став домінуючим джерелом інформації для місцевого населення.

Особливу роль у цьому процесі відіграли місцеві медіа, контент яких орієнтований на регіональні потреби, соціально значущі теми та локальний порядок денний. Їх присутність у цифровому ефірі підвищила рівень довіри аудиторії до національних медіа та сприяла формуванню стійкого інформаційного зв'язку між громадянами та органами влади на місцях. У поєднанні з трансляцією загальнонаціональних телеканалів це забезпечило цілісність інформаційного простору та унеможливило домінування зовнішніх інформаційних наративів.

У науковому вимірі зазначені процеси свідчать про ефективність комплексного підходу до реалізації державної інформаційної політики, який поєднує технічну модернізацію телемовної інфраструктури, регуляторну підтримку національних мовників і цілеспрямоване посилення інформаційної присутності держави у прикордонних регіонах. Такі заходи мають не лише комунікаційне, а й безпекове значення, оскільки сприяють зміцненню інформаційного суверенітету та зниженню вразливості населення до деструктивних зовнішніх інформаційних впливів.

Проведений у третьому розділі магістерської роботи аналіз державного регулювання медіасфери на національному та регіональному рівнях дозволяє здійснити комплексну оцінку ефективності заходів інформаційної безпеки, реалізованих в умовах воєнного стану. На прикладі Рівненської області, яка має протяжний державний кордон з Республікою Білорусь та тривалий час перебувала у зоні підвищеного впливу іноземного телерадіомовлення,

простежується пряма залежність між рівнем технічного забезпечення цифрового мовлення, регуляторними рішеннями держави та станом регіонального інформаційного простору.

До початку повномасштабної збройної агресії російської федерації інформаційна безпека прикордонних територій області залишалася вразливою через неповне покриття українським цифровим сигналом, обмежену кількість передавальних центрів та наявність стабільного прийому іноземних телеканалів і радіостанцій. Зафіксована присутність білоруських і російських медіа в цифровому та аналоговому форматах створювала передумови для поширення альтернативних, зокрема ворожих, інформаційних наративів серед населення прикордоння.

Водночас реалізація державної програми впровадження цифрового телерадіомовлення, поєднана з механізмами соціальної підтримки населення (безоплатне забезпечення цифровими тюнерами), заклала інституційну та технічну основу для подальшого посилення інформаційної безпеки. Ключовим переломним моментом стали події 2022–2023 років, коли в умовах воєнного стану держава застосувала гнучкі регуляторні інструменти: тимчасові дозволи Національної ради, оперативне розширення покриття місцевих телеканалів, інтеграцію мовників оборонного спрямування та запуск державної цифрової мережі МХ-7.

Результати моніторингів 2025 року свідчать про істотне зростання частки українського медіаконтенту на прикордонних територіях Рівненщини: зафіксовано майже 50 українських телеканалів і 6 радіостанцій, тоді як іноземне мовлення має фрагментарний, нестабільний характер і здебільшого залежить від технічних чинників. Це дозволяє зробити висновок, що сукупність технічних, регуляторних і організаційних заходів є ефективною з погляду витіснення іноземних медіа з інформаційного простору та зміцнення інформаційного суверенітету держави на регіональному рівні.

Таким чином, ефективність заходів інформаційної безпеки в умовах воєнного стану проявляється у забезпеченні домінування українського

інформаційного продукту, підвищенні стійкості медіапростору до зовнішніх впливів та формуванні довіри населення до національних і місцевих медіа як основних джерел суспільно значущої інформації.

Незважаючи на досягнуті результати, проведене дослідження засвідчує наявність низки проблем, які потребують подальшого удосконалення механізмів державного регулювання медіасфери в умовах воєнного стану. Передусім це стосується нерівномірності цифрового покриття території області, неповного використання потенціалу наявної інфраструктури Концерну РРТ, а також обмежених фінансових можливостей для добудови та модернізації передавальних об'єктів.

Перспективним напрямом удосконалення державної медіаполітики є завершення розгортання цифрових передавальних центрів у проблемних зонах, зокрема введення в експлуатацію передавачів у селі Зарічне та добудова телевежі РТС «Копань». Це дозволить мінімізувати «білі плями» цифрового покриття та остаточно нівелювати технічні можливості прийому іноземного мовлення на прикордонних територіях.

Окрему увагу слід приділити посиленню ролі регіональних і місцевих медіа як складової інформаційної безпеки. Державна підтримка локальних мовників, зокрема шляхом розширення доступу до цифрових мультиплексів, стимулювання виробництва суспільно значущого контенту та підвищення інституційної спроможності, сприятиме закріпленню українського інформаційного порядку денного на місцях.

Таким чином, вдосконалення механізмів державного регулювання медіа в умовах воєнного стану має ґрунтуватися на поєднанні технічної модернізації, регуляторної гнучкості та стратегічного бачення ролі медіа як елемента національної безпеки. Реалізація зазначених напрямів дозволить не лише зберегти досягнутий рівень інформаційної стійкості, а й забезпечити довгострокову стабільність та безпеку інформаційного простору України.

3.3 Шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання медіа в умовах воєнного стану

Ключові проблеми функціонування регіональних медіа в умовах воєнного стану та можливі шляхи їх подолання.

1. Складний фінансово-економічний стан суб'єктів медіа в умовах трансформації інформаційного ринку.

Однією з найгостріших проблем сучасної медіасфери, особливо на регіональному рівні, є суттєве погіршення фінансового стану суб'єктів медіа. Основною причиною цього процесу стало різке скорочення обсягів рекламного ринку, яке посилюється внаслідок воєнних дій, економічної нестабільності та перерозподілу фінансових ресурсів бізнесу на першочергові потреби виживання. Для місцевих телерадіоорганізацій та друкованих медіа реклама традиційно була основним джерелом доходу, тому її зниження безпосередньо вплинуло на здатність медіа забезпечувати безперервне мовлення, оновлення матеріально-технічної бази та виробництво якісного контенту.

Додатковим фактором фінансового тиску стала поява і стрімкий розвиток нових технологій та альтернативних джерел інформації, насамперед інтернет-платформ і соціальних мереж. Ці канали комунікації суттєво змінили модель споживання інформації, призвівши до відтоку аудиторії від традиційних медіа та, відповідно, зменшення їхньої економічної привабливості для рекламодавців. У результаті регіональні медіа опинилися в ситуації подвійного виклику: необхідності адаптації до цифрового середовища за відсутності достатніх фінансових ресурсів для такої трансформації.

В умовах воєнного стану фінансова нестабільність медіа набуває не лише економічного, а й безпекового виміру, оскільки ослаблення позицій національних і місцевих мовників створює передумови для посилення впливу зовнішніх інформаційних акторів та поширення деструктивних наративів у регіональному інформаційному просторі.

2. Інституційні та кадрові обмеження як фактор зниження інформаційної стійкості регіону

Не менш важливою проблемою є відсутність системної державної фінансової підтримки суб'єктів медіа. Наразі в Україні не запроваджено механізмів стабільних державних субвенцій для регіональних телерадіоорганізацій і друкованих видань, а наявні форми підтримки мають фрагментарний та обмежений характер. Зокрема, відсутня повноцінна компенсація витрат на оплату послуг із розповсюдження сигналу цифрового телемовлення або на друк і доставку газет, що є суттєвими статтями витрат для локальних медіа.

Окремої уваги потребує проблема невіднесення суб'єктів медіа до об'єктів критичної інфраструктури. В умовах воєнного стану така класифікація могла б забезпечити додаткові гарантії безперервності діяльності медіа, пріоритетний доступ до електропостачання, захист персоналу та матеріальних ресурсів. Натомість відсутність відповідного статусу посилює вразливість медіаорганізацій до зовнішніх і внутрішніх ризиків.

Суттєвим чинником ослаблення регіональних медіа є й кадровий дефіцит, спричинений мобілізацією працівників медіа до лав Збройних Сил України. Хоча цей процес є об'єктивно зумовленим потребами оборони держави, для локальних медіа з невеликим штатом він призводить до критичного скорочення людських ресурсів, ускладнює виробництво контенту та знижує якість інформаційного наповнення. У поєднанні з фінансовими обмеженнями це створює ризик припинення діяльності окремих медіа або їх переходу в суто формальний режим функціонування.

3. Шляхи вдосконалення державної політики як інструмент посилення інформаційної безпеки

Вирішення окреслених проблем може стати одним із ключових напрямів подолання системних викликів, з якими стикаються регіональні медіа в умовах воєнного стану. Запровадження цільових державних програм підтримки, часткової компенсації витрат на трансляцію та друк, а також визнання медіа елементом критичної інформаційної інфраструктури сприяло б зміцненню їхньої фінансової та організаційної стійкості.

У ширшому контексті такі заходи доцільно розглядати як складову державної політики забезпечення інформаційної безпеки. Сильні, фінансово спроможні та кадрово укомплектовані регіональні медіа здатні ефективно протистояти інформаційним загрозам, оперативно реагувати на кризові ситуації та формувати національно орієнтований інформаційний порядок денний на місцевому рівні. Відтак підтримка медіа в умовах воєнного стану є не лише питанням галузевої політики, а й важливим елементом системи національної безпеки держави.

Важливим напрямом удосконалення державної політики у сфері інформаційної безпеки регіону є також оптимізація просторового планування мережі телерадіомовлення, зокрема шляхом прорахунку та впровадження нових каналів мовлення і радіочастот у Дубенському районі Рівненської області. Південна частина області тривалий час залишається недостатньо охопленою сигналом місцевих і регіональних телерадіоорганізацій, що обмежує доступ населення до оперативної, суспільно значущої та офіційної інформації.

Відсутність належного покриття ефірним мовленням у цьому районі створює інформаційні «білі плями», які в умовах воєнного стану можуть використовуватися для поширення недостовірної інформації або альтернативних, неконтрольованих інформаційних джерел. Прорахунок і виділення додаткових радіочастот, а також створення умов для запуску нових каналів мовлення, дозволили б суттєво підвищити рівень інформування мешканців півдня області, забезпечити регулярне донесення повідомлень органів державної влади та місцевого самоврядування, а також посилити присутність українського медіаконтенту в регіоні.

З наукової точки зору, розвиток телерадіомовної інфраструктури в Дубенському районі доцільно розглядати як елемент превентивної інформаційної політики, спрямованої на вирівнювання доступу до інформації між різними територіями області. Поєднання технічних рішень із регуляторною підтримкою місцевих мовників створить умови для формування збалансованого

регіонального інформаційного простору та зменшення диспропорцій між північними і південними районами Рівненщини.

У практичному вимірі реалізація таких заходів могла б стати одним із ефективних механізмів протидії інформаційним загрозам, адже забезпечення стабільного та якісного мовлення на півдні області підвищить рівень інформаційної включеності населення, зміцнить довіру до національних і місцевих медіа та сприятиме консолідації суспільства в умовах воєнного стану.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі магістерської роботи здійснено комплексний аналіз механізмів державного регулювання медіасфери в умовах воєнного стану на національному та регіональному рівнях, а також оцінено їх ефективність у забезпеченні інформаційної безпеки на прикладі Рівненської області як прикордонного регіону з підвищеним рівнем інформаційних загроз.

Проведене дослідження засвідчило, що до початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації інформаційний простір прикордонних територій Рівненщини характеризувався істотною вразливістю. Неповне покриття українським цифровим телесигналом, обмежене використання наявної телекомунікаційної інфраструктури та стабільна присутність білоруських і російських теле- та радіоканалів створювали передумови для поширення альтернативних, зокрема ворожих, інформаційних наративів серед місцевого населення. За таких умов державне регулювання медіасфери мало переважно компенсаторний характер і не забезпечувало повноцінного домінування національного інформаційного продукту.

Водночас реалізація Державної програми впровадження цифрового телерадіомовлення, у поєднанні з соціально орієнтованими механізмами підтримки населення (безоплатне забезпечення цифровими приймачами), сформувала базову технічну та інституційну основу для подальшого посилення інформаційної безпеки регіону. Ці заходи сприяли зменшенню цифрової нерівності, забезпеченню доступу до національного контенту та створили умови

для інтеграції прикордонних територій у загальноукраїнський інформаційний простір.

Ключовим етапом трансформації регіонального медіапростору стали 2022–2023 роки, коли в умовах воєнного стану держава застосувала гнучкі та оперативні регуляторні інструменти. Тимчасові дозволи Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, розширення покриття місцевих телерадіоорганізацій, інтеграція мовників оборонного спрямування та запуск державної цифрової мережі МХ-7 забезпечили істотне зростання присутності українських медіа на прикордонних територіях. Це дозволило не лише стабілізувати інформаційну ситуацію, а й суттєво посилити інформаційну стійкість регіону.

Результати моніторингів телерадіомовлення у 2024–2025 роках підтверджують ефективність реалізованих заходів: на прикордонні Рівненської області зафіксовано домінування українських телеканалів і радіостанцій, тоді як іноземне мовлення має фрагментарний і нестійкий характер та залежить переважно від технічних чинників. Це свідчить про досягнення практичного результату у вигляді витіснення зовнішніх інформаційних впливів та зміцнення інформаційного суверенітету держави на регіональному рівні.

Важливою складовою цього процесу стала активізація ролі регіональних і місцевих медіа, контент яких орієнтований на локальні потреби громад, оперативне інформування населення та підтримку зв'язку між органами влади і суспільством. Їх присутність у цифрових мультиплексах підвищила рівень довіри аудиторії до національних джерел інформації та сприяла формуванню єдиного, цілісного інформаційного простору.

Разом з тим дослідження виявило низку системних проблем, що стримують подальший розвиток медіасфери регіону: нерівномірність цифрового покриття, неповне використання потенціалу інфраструктури Концерну РРТ, обмежене фінансування модернізації передавальних об'єктів, складний фінансово-економічний стан регіональних медіа, а також кадрові втрати, зумовлені

мобілізаційними процесами. Невіднесення медіа до об'єктів критичної інфраструктури додатково посилює їхню вразливість у кризових умовах.

У практичному вимірі результати третього розділу підтверджують, що ефективне державне регулювання медіасфери в умовах воєнного стану має ґрунтуватися на комплексному підході, який поєднує технічну модернізацію телерадіомовної інфраструктури, регуляторну гнучкість, цільову підтримку регіональних мовників та стратегічне розуміння ролі медіа як елементу національної безпеки. Реалізація таких підходів дозволяє не лише нейтралізувати поточні інформаційні загрози, а й сформувати довгострокову модель стійкого та безпечного інформаційного простору держави.

Загалом третій розділ доводить, що державна медіаполітика, адаптована до умов воєнного стану та реалізована з урахуванням регіональної специфіки, є дієвим інструментом забезпечення інформаційної безпеки, збереження суспільної стабільності та протидії зовнішнім інформаційним впливам.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено комплексне дослідження механізмів державного регулювання у сфері медіа як інструменту забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану на прикладі Рівненської області. Отримані результати дозволяють сформулювати низку узагальнених наукових і практичних висновків.

Насамперед у роботі сформовано та систематизовано теоретико-методологічні й правові засади державного регулювання медіасфери в умовах війни. Доведено, що в Україні впродовж останніх років, особливо після початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, сформувалася комплексна, хоча й динамічна, модель нормативно-правового забезпечення інформаційної безпеки. Її ключовим елементом є Закон України «Про медіа» (2022 р.), який не лише гармонізує національне законодавство з європейськими стандартами, а й розширює інструментарій державного регулювання в частині протидії дезінформації, контролю за діяльністю медіа та захисту національного інформаційного простору. Визначено, що в умовах воєнного стану

медіарегулювання набуває ознак безпекового механізму, зберігаючи водночас баланс між свободою слова та потребами захисту держави.

У процесі дослідження обґрунтовано роль і місце регіональних медіа як критично важливого елемента системи інформаційної стійкості. Доведено, що медіа Рівненської області виконують не лише інформаційну, а й стабілізаційну та безпекову функції, забезпечуючи поширення офіційної, перевіреної інформації, протидію дезінформаційним впливам і формування довіри громадян до органів державної влади. Регіональна модель забезпечення інформаційної безпеки характеризується поєднанням регуляторного, координаційного та саморегуляційного рівнів і ґрунтується на ефективній взаємодії представництва Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Рівненської обласної військової адміністрації, органів місцевого самоврядування та медіаспільноти.

Аналіз стану медіасфери Рівненщини засвідчив, що впровадження нового законодавства у сфері медіа стало потужним чинником її трансформації. Встановлено суттєве зростання кількості суб'єктів медіа, зокрема у сегментах друкованих та онлайн-медіа, що свідчить про спрощення процедур реєстрації, підвищення прозорості регуляторних механізмів і адаптацію медіаринку до сучасних умов. Це дозволяє розглядати регуляторні зміни як важливий інструмент не лише контролю, а й розвитку медіасфери на регіональному рівні.

Водночас у ході дослідження виявлено низку системних проблем і загроз, що негативно впливають на рівень інформаційної безпеки регіону. Ключовою з них залишається нерівномірність покриття українським цифровим теле- та радіосигналом, особливо на прикордонних територіях Рівненської області, зокрема на кордоні з Республікою Білорусь. Тривала присутність іноземних теле- та радіоканалів створює потенційні умови для поширення ворожих інформаційних наративів і знижує рівень інформаційного суверенітету держави на локальному рівні. Ця проблема має не лише технічний, а й стратегічний безпековий характер.

На підставі проведеного аналізу обґрунтовано стратегічні напрями вдосконалення механізмів державного регулювання медіасфери в умовах воєнного стану. Доведено, що першочергового значення набуває технічна модернізація телерадіомовної інфраструктури, зокрема оптимізація просторового планування мережі та розширення покриття національними цифровими мультіплексами, насамперед МХ-7, що дозволить мінімізувати вплив іноземного мовлення на прикордонних територіях.

Важливим напрямом є також запровадження системної державної фінансової підтримки регіональних мовників, які в умовах війни перебувають у складному фінансово-економічному становищі та зазнають кадрових втрат. Обґрунтовано доцільність розгляду регіональних медіа як елементу критичної інформаційної інфраструктури держави, що забезпечить додаткові гарантії їх безперервної діяльності, стійкості до кризових викликів та збереження кадрового потенціалу.

Загалом результати магістерської роботи підтверджують, що державна медіаполітика, адаптована до умов воєнного стану та реалізована з урахуванням регіональної специфіки, є ефективним інструментом забезпечення інформаційної безпеки України. Водночас досягнення сталого рівня інформаційної стійкості потребує подальшого вдосконалення технічних, фінансових та інституційних механізмів державного регулювання, особливо на рівні прикордонних регіонів. Отримані висновки та рекомендації можуть бути використані у практичній діяльності органів державної влади, медіарегулятора та регіональних медіа з метою посилення захисту національного інформаційного простору в умовах триваючої збройної агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про медіа» Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX : станом на 31 жовтня 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
2. Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD)
3. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII : станом на 14 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Укази Президента України про запровадження воєнного стану. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 : станом на 31 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
5. Рішення Ради національної безпеки і оборони України. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/>
6. Постанови Кабінету Міністрів України. Кабінет міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch>
7. Накази Міністерства культури України. URL: <https://mcsc.gov.ua/legislation/>
8. Конституція України. Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
9. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – офіційний веб сайт. URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/>
<https://nrada.gov.ua/pro-natsionalnu-radu>
10. Закон України «Про інформацію» Закон України від 02.10.1992 № **2657-XII** Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII : станом на 14 черв. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
11. Закон України «Про суспільні медіа України». Документ 1227-VII, чинний, поточна редакція - **Редакція** від **02.10.2023**, підстава - **3136-IX** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18#Text>
12. Закон України «Про рекламу» Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР : станом на 27 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр#Text> Документ 270/96-ВР, чинний, поточна редакція - **Редакція** від **27.09.2025**, підстава - **4122-IX**
13. Закон України «Про доступ до публічної інформації» Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI : станом на 8 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
14. Закон України «Про державну службу» Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII : станом на 7 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

15. Закон України «Про запобігання корупції» Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII : станом на 12 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
16. Закон України «Про національну безпеку». Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII : станом на 1 груд. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
17. Звіт представника Національної ради у Рівненській області за 2022 рік URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/zvity/#zvity-predstavnykiv>
18. Звіт представника Національної ради у Рівненській області за 2023 рік URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/zvity/#zvity-predstavnykiv>
19. Звіт представника Національної ради у Рівненській області за 2024 рік URL: <https://webportal.nrada.gov.ua/zvity/#zvity-predstavnykiv>
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1085 «Державна програма впровадження цифрового телерадіомовлення) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2012-п#Text>
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 року № 245 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення населення засобами приймання сигналів цифрового телерадіомовлення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/245-2012-п#Text>
22. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII : станом на 14 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
23. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (у частині, що застосовувалась до прийняття Закону «Про медіа»). Документ 3759-XII, втратив чинність, поточна редакція — Втрата чинності від 31.03.2023, підстава - 2849-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3759-12#Text>
24. Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (2022–2025 рр.) <https://www.nrada.gov.ua/decisions/>
25. Інформаційні довідки та офіційні повідомлення представництва Нацради у Рівненській області. Офіційна сторінка представниці Національної ради у Рівненській області: https://www.facebook.com/?locale=uk_UA
26. Документи Рівненської обласної військової адміністрації у сфері інформаційної політики та комунікацій. Офіційний вебсайт Рівненської ОДА: <https://www.rv.gov.ua/26>
27. Стратегія інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №685/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року "Про Стратегію інформаційної безпеки" <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
28. Баранов О.А. Інформаційна безпека в системі національної безпеки України. Акад. вид.: у 3 т. / за заг. ред. В. В. Пилипчука. Київ: НАСБУ, ІП НАПрН України, 2021. (О. А. Баранов є одним із ключових авторів та розробників методології у цьому виданні).

- 29.Європейська конвенція про транскордонне телебачення (ETS N 132)
Документ 994_444, чинний, поточна редакція - Ратифікація від 17.12.2008, підстава - 687-VI
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_444#Text
- 30.Рекомендації Ради Європи щодо свободи слова та інформаційної безпеки.
Рекомендація 1506 (2001) Парламентської Асамблеї Ради Європи
"Свобода слова та інформації в засобах масової інформації в Європі".
Документ 994_605, поточна редакція — **Прийняття від 25.01.2001**
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_605#Text
- 31.Reporters Without Borders – щорічні звіти щодо свободи слова.
<https://rsf.org/en>
- 32.Freedom House – звіти про свободу медіа та інформаційні загрози.
<https://freedomhouse.org/>
- 33.Detector Media – аналітика з протидії дезінформації. <https://detector.media/>
- 34.Інститут масової інформації (ІМІ) – моніторинги регіональних медіа.
<https://imi.org.ua/>
- 35.Центр протидії дезінформації при РНБО України – аналітичні матеріали.
<https://cpd.gov.ua/>
- 36.Єдиний державний реєстр суб'єктів у сфері медіа.
<https://webportal.nrada.gov.ua/derzhavnyj-reyestr-sub-yektiv-informatsijnoi-diyalnosti-u-sferi-telebachennya-i-radiomovlennya/>
Офіційні вебсайти регіональних аудіовізуальних медіа Рівненської області:
37. ПП ТРК «Сфера-ТВ» <https://sfera-tv.com.ua/>
38. ТОВ ТРК «РИТМ» <https://itvmg.com/>
- 39.ТОВ ТРК «Рівне 1» <https://rivne1.tv/>
- 40.Суспільне Рівне <https://suspilne.media/rivne/>
- 41.ТОВ «Радіо Трек» <https://radiotrek.rv.ua/>
- 42.ГО МЕДІА-ЦЕНТР «Третя столиця» <https://radio-respect.com.ua/>
- 43.КП ТРК «Полісся», офіційна сторінка у Facebook:
<https://www.facebook.com/radioPolissya>
- 44.Офіційна сторінка Рівненської ОДА в Facebook
https://www.facebook.com/RivneODA?locale=uk_UA
- 45.Стратегія Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення <https://webportal.nrada.gov.ua/strategiya-diyalnosti-natsionalnoyi-rady-ukrayiny-z-pytan-telebachennya-i-radiomovlennya-na-2024-2026-roky/>
- 46.Комісія з журналістської етики (КЖЕ)- офіційний сайт для подання скарг на порушення етичних стандартів у медіа <https://cje.org.ua/>
- 47.Міністерство цифрової трансформації (Мінцифра) <https://thedigital.gov.ua/>
- 48.Концерн РРТ - вебсайт державного оператора телерадіомовлення
<https://www.rrt.ua/>
- 49.Держспецзв'язку - офіційний ресурс служби, що відповідає за кіберзахист та урядовий зв'язок <https://cip.gov.ua/>

- 50.Офіційний вебсайт ВРУ (Верховна Рада України) - офіційний портал парламенту для моніторингу законодавчих ініціатив та нормативної бази.
<https://www.rada.gov.ua/>
- 51.Центр верховенства права / Центр демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) <http://cedem.org.ua/> - сайт провідної громадської організації, що працює над законодавчими реформами та свободою слова.
- 52.Національна спілка журналістів України НСЖУ. Офіційний вебсайт
<https://nsju.org/>